

brown

book

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200600

UNIVERSAL
LIBRARY

ದಿವ್ಯ ಪ್ರೇಮ

ಹಿತ್ತಿಲನುನೆ ವೀರಭದ್ರರು

ಏಕೈಕನದ ಾದ್ಯಾನಿಲಯ ಪುಣೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು:-

ಮೂಢನ ಬಲ್ಲಾಳ ಬಂಧುಗಳು.
ಧಾರವಾಡ.

ಬೆಲೆ.— ೦—೮ —೦

ಅ ರಿ ಕೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸೀತಾದೇವಿಯವರು ಬಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕತೆಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ಪ್ರೀತಿ ದಿವ್ಯಪ್ರೀತಿ. ಈ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೇ ಬಾಳಿನೆಂದು ಆನಂದಿಸತಕ್ಕದಾಗಿದೆ

ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಬುದ್ಧಿಯು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಅಮೃತ ಸದೃಶ ಪ್ರೀತಿಯು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು ದುರ್ಭವ

ಇಂತಹ ಕತೆಗಳನ್ನು ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಓದಿ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪವಿತ್ರನಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ತಾಯಿ ಬೆಲೆಯೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅವಳಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಬಗೆವ ಪಾಪವು ಹಲವರಿಂದ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಚಿಕ್ಕಂದೂ ತಾಯಿ, ಸಾರಿ ಸಲಹಲು, ಪಡುವ ಕಷ್ಟಗಳ ಅರಿವು ಉಂಟಾದರೆ ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ತಾಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಆದರ ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು ಇದರಿಂದ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯು ಹೆಚ್ಚಿ ಸಂಸಾರಿಕ ಸೌಖ್ಯವು ದೊರೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸೋದರ ಸೋದರಿಯರಿಗೆ ಈ ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಕಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ

ಹಿ. ವಿ.

ತಾಯಿ

ಇರುಳು ಕತ್ತಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಣತೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟೆ ತೀರಿದಾಗ ಜ್ಯೋತಿ ನಂದಿ ಬರಿಯ ಬತ್ತಿಯ ತುದಿಯು ಕೆಂಪಗೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವಂತೆ ಮೂಡಣದ ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಂದ ನಿಲನು ಮಂದಮಂದವಾಗಿ ಸುಳಿಯಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದ್ದನು. ನಗರ ಸಭೆಯವರ ಹೊಲಸನ್ನು ಚಲ್ಲುವ ಬಂಡಿಗಳು ಸದ್ದುಮಾಡಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವೈಮರಿತ ನಗರವನ್ನೆಲ್ಲ ಜಾಗೃತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಆಗ ಕಮಲಾ ಎಚ್ಚತ್ತಳು; ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಪುಟ್ಟ ಕೂಸೂ ಎಚ್ಚತ್ತಿತು. ಎಲೆವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕಿಗಳು ಸರಸದಿಂದ ನಲಿದಾಡುವಂತೆ ತಾಯಿ ಮಗಳು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದರು. ಕೊಣೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲೆಯಿತ್ತು. ಪಕ್ಕಿ ವಲಯೊಂದು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ರೆಕುಗೆದರಿ ಚಟಪಡಿಸುವಂತೆ ಪುಟ್ಟ ಕೂಸು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೂಗುತ್ತಾ ತಾಯಿಯ ಮುಖವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಮಲಾ ಆಕೆಗೆ ಮುತ್ತಿನೊಂದು ಕೊಟ್ಟು ಸಡಲಿದ ಸೀರೆಯ ನೀರಿಗೆಗಳನ್ನು ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದ್ದಳು. ಅತ್ತಿತ್ತ ಸರಿದ ಹೊದಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ವೈತುಂಬ ಹೊದೆಯಿಸಿದಳು. ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಭಾದರವನ್ನು ಹೊಚ್ಚಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನೋಡಿದಾಗ ಅವೆಲ್ಲವು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡಿಯಾಗಿ ರಾಶಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬೀಳುವರು ಆಕೆಗೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಸುಂಗಳಾಡುವ ಪತಿಯ ನಿದ್ರೆಗೆ ಭಂಗ ಬಂದಿತ್ತೆಂದು ಕಮಲಾ ಆತನ ಪಾದದ ಒಳಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಡಕೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿ ಚಂಪುವನ್ನು ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಆಕೆಯ ಪುಟ್ಟ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತ, ಚಂಪಕದ ಮೊಗ್ಗುಗಳಂತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಕಾಲ್ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡುವು. ಕಮಲಾ ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಕ್ಕರೆ, ಚಂಪು ಕೇಕೆ

ಹಾಕಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಕಮಲಾ “ಹುಚ್ಚಾ ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗ, ಏ, ನೀನಿ ಗದ್ದಲ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನೆ ಬೈಸಿಯೇನಿ ” ಎಂದು ಕಿರುದನಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರುಚಿದಳು. ಆದರೆ ಚಂಪುವಿಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥವೇನಿಲ್ಲ ? ಮೊಗ್ಗುವಿನಂತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಿಳುಕಿಸುತ್ತ ಚಲ್ಲಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆಕೆಯ ಸ್ವಾಮಿ ಮಲಗುವುದು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ; ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಣೆತುಂಬ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಂಚದ ಕೆಲದಲ್ಲಿ ಕಮಲಾ ಚಂಪುವಿನೊಂದಿಗೆ ಮಲಗುತ್ತಾಳೆ. ನಂತರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಲಕ್ಕಿ, ರಾಣಿ, ಮೋನ್ಯಾ, ಶೋಭಾ ಮಲಗುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚಂಪಾ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವಳು; ಶೋಭಾ ಹಿರಿಯಳು ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲ ತಾಯಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ದೂರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಬೇಕು. ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅರಸುವ ತಮ್ಮ ನಾಡುಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ದಕ್ಷತೆವಹಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಲಕ್ಕಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು, ಆತನಿಗೆ ತಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಎರಡು, ಕಾಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಎರಡು ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ದಿಂಬುಗಳು ಬೇಕು ರಾಣಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ದೇವಿ ಸ್ವರೂಪದವಳು. ಆಕೆಗೆ ಆರು ವರ್ಷಗಳು. ತನ್ನೊಂದೂ ದಿಂಬು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಅವ್ವಾ, ಇನ್ನೂ ತಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಎರಡು, ಕಾಲ ಕಡೆಗೆ ಎರಡು ದಿಂಬು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೇನೂ ಲಕ್ಕಾನಷ್ಟು ಸ್ಲಾವಲ್ಲ; ನಾನೆಂದೂ ಉರುಳಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿಂಬುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೇ ಇರಲಿ ” ಆಕೆಯ ಹೇಳಿಕೆ. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಉಡಾಳನೆಂದರೆ ಮೋನ್ಯಾ (ಮೋಹನ).ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲರುವಾಗ ಬಡಸಾಯಿ ಶೋಭಾಳನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತ ಬಂಡಿಗಾಲಿ ಉರುಳುವಂತೆ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಉರುಳುವನು. ಶೋಭಾ ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು; ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ತಕರಾರು ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಯತನಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಬರುವದೋ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಮ್ಮನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒದೆಯರೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಆದರೂ ಒಂದೊಂದು ಸಲ “ಅವ್ವಾ, ಆತನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇನ್ನು ಮಲಗಲಾರೆ, ಬಂಡಿಗಾಲಿಯ ಏದಂತೆ ಮೈಮೇಲೆಯುರುಳುತ್ತಾನೆ ” ಎಂದು ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಆದರೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಹಾಸಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಗ ಹಾಗೆ ಮಾಡಗೊಡದೆ ಪುನಃ ನೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲ

ಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಲಗುವಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ ರಾತ್ರಿ ಯಲ್ಲಿ ಮೋನ್ಯಾ ಉಗುಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಹಾಸಿಗೆಗಳು ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಂದಿಡೆ ಬೀಳುವವು. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆಯೇ ; ಮೋನ್ಯಾನ ಒಂದು ಕಾಲು ಹಾಸಿಗೆಗಳ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಶೋಭಾಳ ಮೈಮೇಲೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾತ್ರಿಗಲ್ಲಿ ಚಂಪೂ ಏಳುವಳು, ಆಗ ಕಮಲಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕೂಡುತಲುವದು, ಆಗ ಕಮಲಾ ಎದ್ದು ಮೊಲೆಯುಣ್ಣಿಸಿ ಸೀರೆಯ ನೀರಿಗಗನ್ನ ಒಡ್ಡಾಣದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಚಲ್ಲಾಸಿಲ್ಲಿಯಾದ ಕೂದಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವಳು ಆಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಟ್ಟುತ್ತ, ನೇನಿಸುತ್ತ ಮುದ್ದುಕೊಡಬೇಕೆನ್ನಿಸುವದು ಆದರೆ ಸಮಯವೇ? ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ ಅವನ ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಳು ರಾಣಿ ಮಾತ್ರ ಮೊದಲು ಮಲಗಿದಾಗ ಮಲಗದಂತೆಯೇ ಈಗಲೂ ಮಲಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಕೆ, ಕೊಂಕುಳಲ್ಲ ಅವಳಿ ಹಿಡಿದ ಕಪ್ಪುರ ಗೊಂಬೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಿಕ್ಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿದ್ರೆಹೋಗಿತ್ತು ಮೋನ್ಯಾನನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿಂದ ಹಿಡಿತಂದು ಹಾಸಿಗೆ ಪುನಃ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಸಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಅವನು ಪುನಃ ಕೂಳುಗಳನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತ " ಗೋಲ, ಗೋಲ " ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ದಿನವಲ್ಲ ಪುಟಬಾಲ ಅಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿಪ್ಪೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕನವರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಪ್ರಾತಃಪ್ರಕಾಶ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಯಾರೂ ಇನ್ನೂ ಎಚ್ಚತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ವಂಜರದಲ್ಲಿಯ ಗಿಳಿಯು ಪಕ್ಕಗೆದರಿ ಚಿಪಿಪಡಿಸಿತು; ಗದ್ದೆ ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಆದಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತ ಕಮಲಾ ಅಟ್ಟದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು ಆಳುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು ಮೋಧು ಎಂದೂ ತೀವ್ರವದ್ದವನ್ನಲ್ಲ ಎಲ್ಲರು ಏಳುವ ಮೊದಲೆ, ಪಾಪಹಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಳೆದು, ನೆಲಸಾರಿಸಿ ಅಂಗಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಧಳಿಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರ ಇನ್ನೂ ಹಸಿಯಿರು ವಾಗಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ತುಳಿದು ಕೊಳೆಮಾಡುವರು. ಅಪಕೃಗಿ ನಿತ್ಯ ಎಷ್ಟೋ ಕೊಡ ನೀರ ಪ್ಪವಾಗುವದು. ಹಲವಾರು ಸಲ ಆಕೆಯ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಚೆನ್ನೈ ಮಾಡಿತ್ತು; " ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಇಷ್ಟು ನೀರು ಬರಿಯ ಪಾಡುಕೊಳ್ಳಿ ಗಳನ್ನೂ ಕೊಳೆದು, ನೆಲಸಾರಿಸಿ, ಅಂಗಕ್ಕೆ ಧಳಿಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನೆಚ್ಚುಮಾಡಿ

ದರೆ, ನಗರ ಸಭೆಯವರು ನೀರು ಪೂರೈಸುವ ಬಗೆಯಾದರೂ ಹೇಗೆ?” ಕಮಲಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ಎಲ್ಲರೂ ಹಿಂಗೇಕೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿಯಾರು ? ಹಿಂದುಗಳಾದವರು ಮಾತ್ರ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವರು.”

ಕಮಲಾ ಮೋಢನನ್ನು ಹೊರಳಾಡಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ “ಸೋಮಾರಿ, ಏಳು; ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೇ ನೀರು ಹರಿಯುವದು” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ಎದ್ದೆ, ತಾಯಿ” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಆತನು ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗ್ಗುಲಿಂದ ಹೊರಳಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟನು.

ಕಮಲಾ ಬಳೆಟ್ಟಿ, ಮತ್ತು ಕಸಬರಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ತೊಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವಳು. ತಾನು ತೊಳೆಯುವ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಬಂದಹೊರತು ಆತನು ಏಳಲಾರನೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಗೊತ್ತು. ಯಜಮಾನಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರಲು ತಾನು ಹಾಳುಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುವದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿರದೆ ಆಗ ಅವನು ಎದ್ದು ಕಣ್ಣುಜ್ಜುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಚ್ಚು ಇನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಮಲಗಳಿಂದ “ತಾಯಿ ಅದನ್ನು ಕೊಡಿರೆ”ದು ಕಸಬರಿಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡುತಾನೇ ತೊಳೆಯಲು ನಿಂತನು.

ಕಮಲಾ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಎಲ್ಲವೂ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಇಟ್ಟಂತೆ ಇದ್ದವು. ಸುದ್ದೆವಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ತನ್ನ ಹಾವಳಿ ನಡೆಸಿದಂತೆ ತೋರಿಲ್ಲ. ಪಾಕಮಾಡಬಾಗಿ, ಒಲೆಯೊಳಗಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೂದಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೊಗೆಬಂದು ಮುಟ್ಟುಗಳು. ನವನಾಗರಿ ತೆಗೆ ಒಪ್ಪುವ ಬ್ರಿಶ್ಚು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲಾವುಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ ಕೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾಲಕನೊಬ್ಬನು ಮತ್ತು ಹೊಸ್ತಿಲಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಸೂಡಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಡೆರಿ ಹಾಕಿ “ಆಶ್ಚರ್ಯವರೇ, ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿತ್ತೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ಚಂಪಾ ಈಗಲೂ ಕನಸು

ಕಾಣುವರಂತೆ, ಕೇಕೆಹಾಕುತ್ತ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತ ಹಂಚುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಮಲಾ ಮೋನ್ಯಾನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ದಕ್ಕೆಂದು “ ತಮ್ಮಾ, ತಮ್ಮಾ ” ಎಂದು ಕೂಗುವಳು. ಮೋಹನನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠಮಾಡುವುದಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಕ್ಷಾಗ್ರಿ ಸಿಕ್ಕ ಇರುಳಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗುವಾಗ ತಾಯಿಗೆ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪ ಎಬ್ಬಿಸಲು ಹೇಳಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅಕೆ ಅದಂತೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೂ ಅವನು ಎಳುವುದು ಎಲ್ಲೆಗೂ ಎದ್ದ ಮೇಲೆಯೇ. ಕೂಗಿದರೂ ಎಳೆದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಆತನನ್ನು ಹೊರಳಾಡಿಸಿದಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯದ ನಂತರ ಕಣ್ಣುಜ್ಜುತ್ತ ಎದ್ದು ಕುಳಿತರೂ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ ತುಂಬಾ ಛಾದವನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡನು ಮಗುವಿನ ನಿದ್ರೆಗೆ “ಡ್ಡಿಮಾಡುವುದು ಆಕೆಗೆ ಇಷ್ಟ ಎಲ್ಲ ಅಂತೆಯೇ “ ಮಲಗಲಿ! ಅವನೇನೂ ಈಗ ಎಂ ಎ. ಪುಟ್ಟಗೆ ಕಟ್ಟಿಬೇಕಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದಳು

ಕಮಲಾ ಪತಿಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಹಲ್ಲುಜ್ಜಲು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಸಗೂಡಿಸಿ, ದೀಪಹಚ್ಚಿ, ಒಡ್ಡಲುಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೀರು ಕಾಯಿಸುವ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ (Boiler) ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಜಳಕಮಾಡಿದಳು ತಿರುಗಿ ಆದಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆಯಿಟ್ಟಳು ಆಗ ನೇಸರು ಉದಯಿಸಿದನು. ಮೂದಣದ ರೆಡಕಿಯಿಂದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಓಂಂಗಾ, ಮೋಟಾರು, ಸಾಯಕಲ್, ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಹನಗಳು ಸಾಗುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಅವಸರದಿಂದ ಒಲೆಬೆಂಕಿನೂಡಿ ಚಹರೆಚ್ಚಿ ಗವಳಿಗನಿವ ಹಾಲನ್ನು ಅಳಿಯಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಮೊದಲಿನ ಕೆಲಸ-ನ್ನೆಲ್ಲ ತೀರಿಸಿ “ ಅವ್ವಾ ಬಾಬುಗಳಿಗೆ ಚಹ ಬೇಕಂತೆ ” ಎಂದು ಕೂಗುವಳು “ ಎನ್ನ ಟೈಮೇನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳೆಂದು ಹೇಳು ಅವರಿಗೆ, ಸಿಕ್ಕ ಹ ಸಿಗುವಲ್ಲೆಯೇ ಚಹತರಿಸಿ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಳೆ ಅವರು ತಲೆಗೇರಿದರೆ ತಿಳಿಯುವದು ಅದಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದೆಯಾ?”

“ ಹೂಂ; ಮುಗಿಯಿತುಅಮ್ಮಾ, ಅವರು ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾರೆ.”

“ ಎನು?..... ಜಗಳ?”

“ ದಿಂಬಿನಿಂದ ಬಡಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.....”

“ಮತ್ತು ಸುರುವಾಯಿತೆ? ಮಾಡತೇನಿ ತಡೆ, ಅವರಿಗೆ ಹದ.....” ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲು ಬಿಲ್ಲು-ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಒಗೆದು ಹೊರಸುಮಾಡುವದು ಅಕೆಗೆ ಸುರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಹಡಿ ಏರಿ ಹೋಗಲು ಕೋಣೆಯಲ್ಲ ಯುದ್ಧವು ಮುಂಗಾಲೊಟದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು ಮೋನ್ಯಾ ಮುತ್ತಿ ಲಕ್ಕಿ ಒಂದು ಡೆಗೆ, ಶೋಭಾ ಮತ್ತು ಗುಣು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ, ತಂದೆಯೂ ಹಲವು ಸಲ ಸುರಿಸಿದ ಪಕ್ಷವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಸಾವು ಬಡತಾಯಿ ಲಕ್ಕಿಯ ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಒಗೆದಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಜಗ್ಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ ಅವನು “ನನ್ನ ದಿಂಬು, ನನ್ನ ದಿಂಬು!” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪಕ್ಷಗೆಡ್ಡರ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಚಂಪು ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತಾಯಿ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಯುದ್ಧ ನಿಂತಿತಾದರೂ ಮೋನ್ಯಾ ಶೋಭಾ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ದಿಂಬನ್ನು ಕಸಿಮಕೊಳ್ಳಲು ಅಕೆಯ ಮೇಲೆ ಜಿಗಿದನು

“ಏನು ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗರವ್ವ ನೀವು! ಮುಂಜಾನೆ ಏಳುವೇ ತಡ, ಅಗಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನೋಡ್ರಿಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡೀರಿಂಬುದನು, “ಹಿಂಗಿಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊಡಿ.. ..”

“ಮೋನ್ಯಾನೇ ಮೊದಲ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದು” ಎಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೂಗಿದರು.

“ನಾನ್ಯಾ! ಮೊದಲು ಸುರುವು ಮಾಡಿದ್ದು? ಅವ್ರ.....”

“ಅವ್ವಾ ನನ್ನ ದಿಂಬ ನೋಡೆ, ಹೇಗೆ ಒಳಗಿನ ಸ್ವ (ಅರಳಿ) ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದೆ?”

“ಏ, ಮೋನ್ಯಾ ಏಳು, ದಡ್ಡ ತೋಡಿದ್ದು ಲಂಡು, ಬಳ್ಳೆಯವ, ಬಳ್ಳಿ ಯು-ನೆಂದು ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಕೈಕಾಯ್ದರೆ.....ಸಲಿಗೆಯ ನಾಯಿ ತಲೆಗೇರಿ ತಂತೆ; ನೆಚಾ... ..”

ಅಕೆಯ ಸ್ವಾಮಿ ಅಕೆ ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ತುಂಬ ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದವನಂತೆ ನಡೆಸಿದನು. ಮೋನ್ಯಾ ಸದ್ದು ಮಾಡದಂತೆ ಎದ್ದು ಹೋಗತನು. ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಹೇಗೂ ಅಕೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉಡಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬೊಳೆ, ಶೆಣ್ಣನ್ನು ಮುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಕಮಲಾ ಕೆಳಗಿಳಿದು

ಬಂದು ಮೋಧುವಿನೊಂದಿಗೆ ಪತಿಗೆ ಚಹ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲು, ಗಂಜಿಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ತಾನು ಸರಕಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಕಾಯಿಪಲ್ಲಿ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಅಡಿಗೆಗೆ ಸಮಯವದು ಮೋಧು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು “ಅಮ್ಮಾ, ಪೇಟೆಯಿಂದ ಏನು ತರಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಪಾತ್ರೆ ತಿಕ್ಕುವಾಕೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಾತ್ರೆಗನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಿಕ್ಕುವ ಕಿರಿಕಿರಿ ಹಿರಿ ಸಪ್ಪಳವು ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಲಕ್ಕಿ ಬಂದನು. ಆತನೊಂದಿಗೆ ಶೋಭಾಳೂ ಬಂದಳು.

“ಅವ್ವಾ, ಲಕ್ಕಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲೊಲ್ಲ...” ಶೋಭಾಳ ದೂರು.

ಕಮಾಗಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಈಳಿಗೆ ಇತ್ತು. ಸುತ್ತಲೂ ಕಾಯಪಲ್ಲಿಗಳ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಗುಡ್ಡಗಳೇ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಆಕೆ ಗಜ್ಜರಿ ಮತ್ತು ಅಲುಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊದಲು ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿ ನಂತರ ರಂಜಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತ ನಡುನಡುವೆ ಅಡಿಗೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಸಿಗೂ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಲಕ್ಕಿ, ನಮ್ಮವು ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗ; ಹಟಮಾಡಬಾರದು. ಈಗ ಹಾಲು ಕುಡಿ. ಪುನಃ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಚಹ ಕುಡಿಯುವಿಯಂತೆ, ರಾಣು, ನಮ್ಮವ್ವಲ್ಲೇ ನೀನು. ಚಂಪು ಎದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ; ಹೋಗಿ ಆಕೆನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವಿಯಾ?”

ಶೋಭಾ ಜಾಣ ಹುಡುಗಿ, ಮನೆಕೆಲಸಗಳೆಂದರೆ ಆಕೆಗೆ ಹಿಡಿಯುವವರಿಲ್ಲ, ರಾಣು ಅಂಕಲೀಪಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಾಳೆ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಲು ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಕಲಿತು ಮಹಾಪಂಡಿತಿಯಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಕಲಿಯದೆ ಮೂರ್ಖಳಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಅಡಿಗೆಮಾಡುವದೇ ಆಕೆಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅಡಿಗೆ ವನೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾವರೊಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವನೆಂದಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕಲಿಸುವ ಮುಸ್ತರರಿಗೆ ಗಸ್ತಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಚಂಪು ಸ್ವಲ್ಪ ಅತ್ತರೆ ಸಾಕು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನುಳಿದು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತಾಯಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅಕ್ಕಿ ಹಿಟ್ಟು ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಮತ್ತೇನೂ ಆಣತಿ ಎಧಿಸಿ, ಕಮಲಾ ಪುನಃ ಮಹಡಿಯನ್ನೇರಿದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ತುಂಬಾ

ಗದ್ದಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ರಾಣಿ, ಮೋನ್ಯಾನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವಳಂತೆ. ಧೈರ್ಯ ತೆಗೆದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಂಕಲಿಸಿ ಓಡುತ್ತಾಳೆ. ನಳದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಸುರೆ ತಿಕ್ಕುವ ಖೆಟ್ಟೋರನ ತಾಯಿ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಪಾತ್ರೆತೊಳೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಮಲಗುವ ಮನೆಯ ಕೇಸ್ತೋ ರೂಡಿಸಿ, ರೂಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆ ತೆಗೆಯುವನು. ನೆಲಕುಮ್ಮಲೆ ಕುಳಿತು ಲಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಚಂಪು ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೇಕ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಪಂಜರದೊಳಗಿನ ಗಿಳಿಯು ಮಾತುಡಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿತ್ತು ಕಮಲಾ ಮಲಗುವ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ತಿರುಗುವದರಲ್ಲಿದ್ದಳು ಚಂಪು ಅತ್ತಳು ಅಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ದೇವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೀರೆ ಬದಲುಮಾಡಿ ವಡಿ ಉಡುವಳು. ಮಂಜಾನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಅಕೆಗೆ ಗಮನವೇ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಎಲ್ಲ ಜಂಜಡಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದೇವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಳು. ಅದರೂ ಅಕೆಯ ಮನಸ್ಸು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಲುಕಿರಲಿಲ್ಲ ಮೋಧುವಿನ ಸ್ವರ ಕೇಳಿಸಿತು. 'ಎಂಥ ಮನು ತಂದನೋ ತಿರುಗಿ ಎಷ್ಟು ಚಿಲ್ಲರೆ ತಂದಿರಬಹುದು?' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಗಿಸಿ ಕೆಳಗೆ ಬಂದಳು.

ಮಾನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅಡಿಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯೇ ಒಂದು ಸಲ ಕಣ್ಣೊರಳಿಸಿ ಕಮಲ ಗಳು ಪುನಃ ಸರಕಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಳು ಅತ್ತೆಯು ಯಾವಾಗಲೋ ಅಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತದ್ದು ಅಕೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅಕೆ ಈಗಲೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ನಿತ್ಯದಂತೆ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ದ್ದಳು "ಕಮಲಾ, ಅಷ್ಟು ಎಲೆಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡೇ" ಅತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು. ಕಮಲಾ ಕೊಟ್ಟಳು "ಅವ್ವಾ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಬಾಳು ತುಂಬೋರಿ; ಅಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವದೇ ಕಷ್ಟ!" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಚಂಪುಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿ ಅನೆಯಾಡಿಸುವಳು ಚಂಪು ಅಗಲೂ ಸಹಿತ ಒಂದು ಬಣ್ಣಿಯ ಹೋಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೆಕ್ಕುವದನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.

ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ "ಡನ್ಸ್ ಡನ್ಸ್" ಎಂದು ಒಂಭತ್ತು ಬಾರಿಸುವದು; ಅಡಿಗೆಯವನು ನಲ್ಲಿಯಿಂದ ಆಗಲೇ ನೀರು ತುಂಬಿದ್ದನು. ಹುಡುಗ ರಿಲ್ಲರೂ ನಲ್ಲಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ನೆರೆದರು. ಲಕ್ಕಿ ಬತ್ತಲೆ

ಯಾಗಿ ಓಡಿಬಂದು ಅಳುಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ “ಅವ್ವಾ ಯಾರೂ ನನ್ನ ಮೈತೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ”ವೆಂದು ತಕರಾರು ಹೇಳಿದನು.

“ಅವ್ವಾ ನನ್ನ ಖಾದೀ ಶರ್ಟ್ ಎಲ್ಲಿದೆ?” ಮೋನ್ಯಾನ ಬೇಡಿಕೆ.

“ನಾನು ನನ್ನ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವಾ?” ಶೋಭಾ ಸಲಹೆ ಹೇಳಿದಳು.

“ಅವತ್ತು ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಸಾಹೇಬರು ಬರುತ್ತಾರಂತೆ; ಜರದ ಪೋಲಿಕಾ ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ”ರಾಣು ಕೂಗಿದಳು.

“ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕವ್ವ ನಮಗೆ ರೇಶ್ಮಿ ಸೀರೆ ಉಡಬೇಡಿರೆಂದು ಹೇಳತಾರೆ, ಸಂಜೆಯಮುಂದೆ ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ತಾವೇ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗತಾರ” ಶೋಭಾ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಒಡಗಟ್ಟಿದಳು.

ರಾಣುಗೆ ಅಂದು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ದಿನ ಪೋಲಿಕಾ, ಪರಕಾರ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಳು ಇಂದೆ ಹೂಸತಾಗಿ ಸೀರೆ ಯುಡಿಸೆಂದು ತಾಯಿ ಯನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು.

ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ನಾನಮುಗಿಸಿದರೂ ಲಕ್ಕಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಶೋಭಾಳ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಆತ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ, ಲಕ್ಕಿ ತುಂಬಾ ಕುಂಟೆ; ಮೈ ಒಣಗಿದರೆ ಸಾಕು, ಮತ್ತೆ ನಳದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂತೂ ಇಡೀ ದಿನವೆಲ್ಲ ಅವನು ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಲು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಕಮಲಾನೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಶೋಭಾ ಮೊದಲು ಜಳಕ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಮೈ ಹೊಲಿಸುವಾಡಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸೆಂದು ಹುಟ್ಟಿಹಿಡಿದನು ಈ ಸಲ ಯಾರೂ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಕಿ ಅಸಹಾಯದಿಂದ, ತನ್ನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ; ಧ್ವನಿತೆಗೆದು ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು ಕಮಲಾ ಒಂದು ಮೈಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ, ಸೀಗೆ ಕಾಯಿಯಿಡಿದ ತಿಕ್ಕಿತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದಳು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮೋಧುವಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ತಾನು ಚಂಪುವಿನ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದಳು.

ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತಿಯಬಾವೆ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಣೆ ಹಾಕಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಿದ್ದವು. ಮಕ್ಕಳು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡುವ ಸಮಯವದು. ತಾಟು ಹಾಕಿದರು. ಅಡಿಗೆಯವನಿಂದ ಕಮಲಾ ಅನ್ನ ತರಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಡಿಸಿದಳು. ಹುಡುಗರು ಗಡಿಬಡಿಯಿಂದ ನುಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು.

“ಮೋನು ಸಾವಕಾಶ ಉಣ್ಣು. ಈಗಿನ್ನೂ ಒಂಭತ್ತವರೆಯಾಗಿದೆ ”

“ ಅವ್ವಾ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯದೆ ” ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ನೆವವಿರುತ್ತಿತ್ತು ಆತನದು. ಪರೀಕ್ಷೆಯದಿನ ಒಂದರ್ಥಗಂಟಿ ಮೊದಲು ಹೋಗುವನೆಂದರೆ ಯಾರೂ ಬೇಡವೆನ್ನುವದಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗರು ಊಟಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕಮಲಾ ಅವರೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ಇದ್ದಲಿ ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಏನನ್ನೂ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಡಿಗೆಯವನಿನ್ನೂ ಆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತೂಕಡಿ ಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ, ಆಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷಗೊಡಲು ಕಮಲಾಗೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತುಂಬಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು.

ಮೋಟಾರು ಬಂತು. ಅವಸರದಿಂದ ಶೋಭಾ ರಾಣು ಚಪ್ಪಲಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಕಮಲಾ ತಿನಿಸಿನ ಡಬ್ಬಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು; ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರು.

“ ಅವ್ವಾ ನನಗೂ ಗೊತ್ತಾಯಿತು.” ಎಂದು ಮೋನಾ ತನ್ನ ಚರ್ಮದ ಚೀಲದ ತುಂಬ ಪುಸ್ತಕ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕಮಲಾ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಹಡಿಯೇರಿ ಬಂದನು.

“ ಈ ದಿನ ನಿಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆ ಯೇನವ್ವಾ? ”

“ಹೌದವ್ವಾ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಸಾಹೇಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ ” ತ್ವರೆಯಿಂದ ಹೇಳಿ, ಬಾಗಿ ಆಕೆಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ. ಪರೀಕ್ಷೆಯದಿನ ತಾಯಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ವೃಥಾಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಖುಡಿತವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಸಿಗುವದೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಕಮಲಾ ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯಕಾಲರನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿ, ಕರ್ತವ್ಯ ಮೇಲಿನ ಬಿರಡಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

“ಬೇಡವ್ವಾ, ಮೇಲಿನ ಬಿರಡಿ ಹಾಕದೆ ಬಿಡುವದು ಈಗ ಫ್ಯಾಷನ್ನು ಆಗಿದೆ. ಮೇಲಾಗಿ ಬಿಸಿಲು; ತುಂಬಾ ತಕೆ” ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮೋನು ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಆಕೆಯ ಪತಿಗೆ ಊಟದ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಆತನು ಕೆಳಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತನು. ಕಮಲಾ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಹವ ಕಿಟ್ಟಲೆಯನ್ನೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಣಿಕೆಯನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಲಕ್ಕಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲದು. ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಚಹವನ್ನು ಕುಡಿಯುವದೋ, ಇಲ್ಲವೆ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೇಯಿಸಿದ ಮೀನ ತಿನ್ನುವದೋ. ಕೊನೆಗೆ ಚಹವನ್ನು ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೀನ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು. ಆದರೂ ತಾಯಿಯು ಹಿಡಿದಿರುವ ಕಪ್ಪು ಬಸಿಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುವದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಚಂಪೂ ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ; ಹಟಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಹಿಡಿದ ಬಟಾಟೆ ಚೂರು ಇನ್ನೂ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ನೆಕ್ಕುತ್ತ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು.

ಕಮಲಾ ಎಲೆಯಡಕೆ ತಟ್ಟಿಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಕೆಯಪತಿ ಆಗಲೇ ಕೋಟನ್ನು ಛಿದ್ರ ಎಲ್ಲಿ ಅರಿವೆಧರಿಸಿದ್ದನು. ಮೋಢು ಗಾಳಿಹಾಕುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ. ಕಮಲಾ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಆತನು ಗಾಳಿಹಾಕುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಜಾರಿದನು. ಕಮಲಾ ಗಾಳಿ ಹಾಕುತ್ತ ಮನೆತನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಕಲೆಯುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನಾಡಿದಳು. ಪತಿ-ಪತಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವಚ್ಛಂಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಇದೊಂದೆ ತಕ್ಕ ಸಮಯವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಆತನು ಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಿ ಧರಿಸಿದ. ಕಮಲಾ ಕೋಟು ಹಿಡಿದಳು. ಆತನು ಅದರಲ್ಲಿ ತೋಳುಹಾಕುತ್ತ “ಪ್ರಿಯೆ, ಉಪಕಾರವಾಯಿತೆ” ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಆಕೆಯ ಕೋಮಲ ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ನೇವರಿಸಿದನು. ನಂತರ ಮುತ್ತಿನೊಂದು ಕೊಟ್ಟು ಭರಭರನೆ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋದನು. ಕಮಲಾ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದಳು. “ನಾನು ಹೋಗುವೆ”ನೆಂದ. ಆಕೆಯ ಪತಿ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಕೂಗಿದುದು ಕೇಳಬಂತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಕಾಲೊಳಗಿನ ಬುಟುಗಳ ಸದ್ದು ಕೇಳಬರಲಿಲ್ಲ. ಗೇಟಿನ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಕಮಲಾ ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ

ಡಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಏನೆನೋ ಕನಸು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವು ಆಗ ಆಕೆಯಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿರುವು. ಮನೆಯೇ ಆಕೆಗೆ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆಕೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ಜಾಗೃತರಾದ ವರಂತೆ ತಟ್ಟನೆ ಆಕೆಗೆ ಕೆಲಸದ ಅರಿವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಸೀರೆಯ ಸರಗಿನಿಂದಲೇ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಧೂಳು ಝಾಡಿಸಿದಳು. ಔಷಧ ಎಣ್ಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಾಟಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂತ ಧೂಳಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಳು. ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಆಕೆ ಅಡೆಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ! ಅನರೇ ಈಗ ಆಕೆಗೆ ಆ ಎಲ್ಲ ಉತ್ಸಾಹ ಕುಗ್ಗಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

“ಅವ್ವಾ, ಅವ್ವಾ ಅವ್ವಾ” ಯಾರೊ ಕೂಗಿದರು.

“ಒಂದೆ ಮಗು, ಅಡಿಗೆಯವನನ್ನು ಕೇಳು ನೋಡಿನ ಸಾರು ತಯಾರಾಗಿರುವದೋ ಹೇಗೆ”

“ತಯಾರಾಗಿದೆಯಂತವ್ವಾ”

“ಮಕ್ಕಳ ಅರಿವೆ, ಕರವಸ್ತ್ರ, ಕಾಲಕುಪ್ಪಸ, ಇತ್ಯಾದಿ ಒಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಮೋಧುವಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅಾನಿಗೆ ಸಾಬಾನು ಕೊಟ್ಟು ಕವಲಾ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಲಕ್ಕಿಗೆ ಮನಿನ ಸಾರು ತನ್ನ ಉಣ್ಣಬಡಿಸಿದಳು. ಲಕ್ಕಿ ಊಟ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವಿಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅಕ್ಕದಿರ ಸಂಗಡ, ಅಣ್ಣಂದಿರ ಸಂಗಡ, ಅಪ್ಪನ ಸಂಗಡ ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಸಂಗಡ ಆತನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ದಿನವದಲ್ಲ ಬರಿಯ ಊಟ ಮಾಡುವದೇ ಅವನಿಗೆ ಸಂದಿದ ಕೆಲಸ. ತಂದೆ ಇಷ್ಟು ಸಲ ಊಟಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನಾದರೂ, ತಾನು ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಬಂದರೆ ಕರೆದು ತುತ್ತಮಾಡಿ ಉಣ್ಣೆ ಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕಮಲಾ ಲಕ್ಕಿಯೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. “ಭರ್ಷ, ಭರವ... ..” ಎಂದು ತೊದಲಿಸುತ್ತ ಚಂಪಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಕಮಲಾ ಎದ್ದು ಆಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿ, ಅದೇ ಗ ತೊಡಿಸಿದ್ದರೂ ಮೈವೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಳೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಪುನಃ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ತೊಡಿಸಿದಳು.

ಮುಂಜಾನೆ ಯಾವದೇ ಕೆಲಸವಾಗಲಿ ಒತ್ತರದಿಂದಲೇ ಸಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ವೇಗ ಮೇಲು ಬಂಡಿಯ ವೇಗದಷ್ಟು ಒತ್ತರ. ಈಗ ಅಲಸಿಕೆ ತಲೆ

ಹಾಕಿದೆ ಸರಕಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸ, ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಮೇಜು, ಖುರ್ಚಿ ಸರಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಧೂಳಿ ರುಂಡಿಸುವದು ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಗಳೂ ಈಗ ಅಲಸಿಕೆಯಿಂದ ಬೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವಾಗಿದ್ದವು ಕಮಲಾ ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಟವಾಡುತ್ತ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಕ್ರಿಸ್ತ ದೇವಾಲಯ ಘಂಟೆ ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿಸಿತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನೇರರು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಉರಿ ಬಿಸಿಲೂ ಬಿದ್ದಿತ್ತು ಹೊರಗೆಲ್ಲ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳ ಓಡು ಓಡ ರಭಸ ಕುಗ್ಗಿತ್ತು. ಪಂಜರದಲ್ಲಿಯ ಗಿಣಿಯು ಹೆಣೆಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬ್ರೇಡ್ ತಿಂದು ತೂಗಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಆಗ ಅವಳ ಅತ್ತೆಯಿಂದ ಕರೆಬಂತು.

‘ ತಂಗೀ, ಇನ್ನೂ ನಿನ್ನದು ಮುಗಿದಿಲ್ಲವೇನೇ? ’

“ ಅತ್ತೆ, ಒಂದು ನಿಮಿಷ, ಬಂದೆ, ಮಹಡಿಯಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಒಟ್ಟಿ ತರುತ್ತೇನೆ ”

ಕಮಲಾ ಒಂದು ಕಿಡಕಿಯ ಕೀಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು. ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಜ್ವರದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು ಆಕೆ ಈಗ ಹೇಗಿರುವದೆಂದು ಕೇಳಬೇಕಿತ್ತು ಕಮಲಳನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿ ಕೇಳಿದರು.

“ ಕಮಲಾ, ಇನ್ನೂ ಉಟವ ಗಿಟ್ಟಿನೇ? ”

“ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನಂತರ ಉಣ್ಣುವನು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿದ್ದರೆ ಸರಿ. ”

“ ಕೆಲಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿಸುವ ನೀನು ಬೇಗದರೆ ನಮ್ಮಂಥವರು.... ”

ಕಿಡಕಿಯ ಆಚೆಗೆ ಈಚೆಗೆ ನಿಂತು ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆತನಗಳ ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿ, ಆ ಬಡ ಪಾಯಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ಜ್ವರವಿಳಿಯುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ತಾಯಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ತೊಂದರೆಗಳು; ಕಮಲಳನ್ನು ಆಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೈಗಡ ಕೇಳಿದಳು. ಕಮಲಾ ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವ ಭರವಸೆಯಿತ್ತಳು.

ಅದನ್ನೂ ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ದುಡ್ಡು ಸಿಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದಮೇಲೆ ಅಕೆಯ ಸವೈಯಾದ ಮುಖವು ಕಳೆಯೇರಿತು. ಧನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅಕೆ ಮಗಳಿಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಅವರ ಮಾತಿನ ದಿಕ್ಕು ನೆರೆಮನೆಯವರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತು. ಅವರ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಪಿಕೆಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಜೇಲು ಕಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬಳು, ಅವರ ಮಗಳು ಈಗಲೂ ಪಿಕೆಟಿಂಗಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೂ ಎಷ್ಟೆಂದು ಧೈರ್ಯ! ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳು ಅವರ ಹೂತಿನಲ್ಲಿ ಆಡಕವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಸಲ ಪೂಜಾಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅಕೆ ಬರಿಯ ಖಾದೀ ಒಟ್ಟಿಗಳನ್ನೇ ಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಳಂತೆ. ಆದರೆ ಖಾದಿಗ ವಿಪರೀತ ಬೆಲೆ; ಅಕೆ ಕಮಲಳ ಸಾಗಮುಂಯ ಅಂದಹನ್ನು ಬಡ್ಡಿಸಿದಳು. ಆಗ ಒಳಗಿನಿಂದ ಚಂಪುವಿನ ಆಳುವ ಧ್ವನಿ ತೇಲಿಬಂತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಹರಟೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತು.

ಸುಮಾರು ಒಂದು, ಒಂದೂವರೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಕಮಲಾ ಅತ್ತಿಗೆ ಉಣ್ಣೆಲಿಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿದಳು. ನಂತರ ತಾನೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಳು. ಅಳುಗಳು ಊಟಮಾಡುವಮೂ ಇದೇ ಸಮಯ; ಹೊರಗಡೆಗೆ ಕೂತು ಊಟಮಾಡಿದರು.

ಪಾತ್ರೆ ತಿಕ್ಕುವ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳನ್ನೂ ಒಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ; ವನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹರಕು ಹುರಕು ಸರಿಮಾಡುವದಿತ್ತು; ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಹರಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಸರಿಗಟ್ಟುವವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೂಲು ತೆಗೆದು ನೇಯಿಸಿದ ಗಪ್ಪನ್ನು ಖಾದಿಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯುವದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ವೋಸ್ಯಾ ಮೈಘೇಲೆ ಒಟ್ಟಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೇ ಒಲ್ಲನು. ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹಾಕಿದರೆ ಹರಿದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ಶರ್ಟ್‌ಧರಿಸಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಂದಿನಿಂದ ಬಟ್ಟೆ ಜಗಿಯುವದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಹೊತ್ತು ಹೋಳು ಬಿದ್ದಿದೆ; ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಂತವಾಗಿದೆ. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಜನುಖಾನೆಯೊಂದನ್ನು ಹಾಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಚಂಪು ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಕೆಯ ತಲೆಯ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ದಿಂಬು ಇತ್ತು. ಲಕ್ಕಿಮಾತ್ರ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಎಷ್ಟೋ ಆಸಂಬಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕಳೆದಿದ್ದನು. “ಆವ್ವಾ, ನೀನು ದೊಡ್ಡವಳೋ ಇಲ್ಲದೆ

ಅಪ್ಪದೊಡ್ಡಪನೇ? ಅಪ್ಪನಂತೆ ನಿನಗೂ ಯಾಕೆ ಗಡ್ಡ-ಮಾಸೆಗಳಿಲ್ಲ? ಹೆಂಗ ಸಂಗೆ ಗಡ್ಡಮಾಸೆಗಳಿರುವದಿಲ್ಲವೇ.....” ಆತನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತಡೆಯರ ಲಿಲ್ಲ. ಕಮಲಾ ಆತನನ್ನು ಸನಿಯಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟು “ಹೇ, ತುಂಟಾ, ಹೋಗು ಮಲಗು, ನಿತ್ಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಹುಸಿ ಗೋಪ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು. ನಂತರಲಕ್ಕೆ ಬಾಸ ಒಣ್ಣದ, ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದ ಮೂಲಾ ಕ್ಷರದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕುತ್ತ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯ ಓದುವವನಂತೆ ನಟಿಸಿ ತನ್ನಪ್ಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆತನು ತೂಕ ದಿಸ ತೊಡಗಿದನು. ಕಮಲಾ ಅವನನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿದಳು ಆತನು ನಿದ್ರೆಹೋದನು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಕಾಶ ವಾಗಿ ಗುರುಕು ಹೊಡೆಯುವ ಕಿರಿ ಸದ್ದೂ ಕೇಳಬಂತು. ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಹುಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು “ ಗೊಟರ್, ಗೊಟರ್” ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು

ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೌನ ಶಾಂತಿ. ಜನಸಂದಣಿಯಿಲ್ಲದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾನಿ ಸಾಮಾನು ಮಾರುವವನ ಕೂಗು ರಾಗರಾಗವಾಗಿ ಆಗಾಗ ತೇಲಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಪಟವೊಂದು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಕೆಳಗೆ ಆಳುಗಳು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮೇಲೆ ಹುಡುಗರೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿವೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಡೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತಿ ನೆಲಿಸಿತುವದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ವ್ಯಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಈ ಸಮಯ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಿತ್ತು ಭ್ರಮ ರವೊಂದು ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಗೊಂಚುಡುತ್ತ ಹಾರಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಲಕ್ಕಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯಾವರಿಸಲು ಅವನನ್ನು ಕಮಲಾ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸು ತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯುವದು ಬೇಸರವನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುವದು. ಏಟ್ಟಿಯ ಕಪಾಟಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷಹೋಗುವದು. ಎಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದು ಧೂಳು ಝಾಡಿಸಿ, ನೀಟಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಡಿಕೆ ಹಾಕಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬಾಸಒಣ್ಣದ ಕರವಸ್ತ್ರ, ಮತ್ತೆರಡು ಸಣ್ಣ ಅಂಗಿ ಗಳು ಆಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಗೋಚರವಾದವು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ದಿಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಆಕೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿವಗಳು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲ ನೆದ್ದಿತು; ಸಂಕಟವಾಯಿತು; ಕರಳಿಗೆ ಬಿಸಿನೀರೆರಚಿದಂತಾಯಿತು; ಯಾರೊ

ಒಡಲಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ 'ಅಲಗಕ್ಕೆ ತಿರುವಿ'ದಂತಾಯ್ತು. ಆ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ಸಣ್ಣವಳಿದ್ದಾಗ ಹೊಲೆಯಿಸಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಸಂಗತಿ ಹದಿನೈದು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಳಮಾಕು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕೂಸಿದ್ದಾಗ ನನ್ನೊಮ್ಮೆಯೂ ಬಂದು ಕೂಡಿಸಿತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ತೀರಿಕೊಂಡ ದುಃಖವು ನೃದಯದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ನೆಲೆನಿಂತಿತ್ತು. ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಕ್ಷಣ ಅದು ಮರುಕಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದಿನಗಳಿಂದತೆ ದುಃಖದ ಒತ್ತರತೆಯೂ ಕುಂದಿತ್ತು ಮೊದಲಿನಷ್ಟು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವೇದನೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಕಮಲಾ ಕನಸಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡುವಳು. ಈಗ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಬದುಕಿದ್ದರೆ ನೆರೆಮನೆಯ ನಳನೆಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲ! ಈಗಾಗಲೇ ಲಗ್ನ ಪೂರೈಸಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕೂಸಿಗೂ ತಾಯಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಕೂಸು ಒಂದು ವರ್ಷದ್ದಿದ್ದರೇನಾಯಿತು? ಅದೆಷ್ಟು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕೂಸಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲ! ಅದಕ್ಕಿದ್ದ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಒಂದು ತೆರೆ; "ಆ ತುಂಬುಗಲ್ಲಗಳ, ಬೊಗಸೆಗಣ್ಣುಗಳು, ತೀಡಿಟ್ಟಂತಿದ್ದ ಮೂಗು ಆ ತುಟಿಗಳೆರಡರ ನಡುವೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೃದುನಗೆ.. ." ಇತ್ಯಾದಿ ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಆುತ್ತಳು.

ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಡಿಕೆಹಾಕಿ ಕವಾಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದರ ಬಾಗಿಲ ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗನ್ನೇ ನೆಲದಮೇಲೆ ಹಾಸಿ ಅಡ್ಡಾದಳು. ಆಕೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಎಷ್ಟೋ ಕನಸು ಕಂಡಳು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಕಣ್ಣೊರಳಿಸಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋದ ಲಕ್ಕೆ ಚಂಪಿಯರನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಎವೆಮುಚ್ಚಿದಳು. ಜಡೆ ಸಡಿಲಾಗಿ ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡ ತ್ತು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿದ ಪಾಟೀಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ಲಕ್ಷ ಆಕೆಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಗಾಳಿ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗುವಾಗ ಆಕೆಯುಟ್ಟ ಹಸಿರಂಚಿನ ಸೀರೆಯ ಚುಂಗು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವದು. ಆಕೆಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬಂತು.

ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಗಡಿಯಾರವು "ಟಿಕ್, ಟಿಕ್" ಸಪ್ಪಳಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊತ್ತು ಮೌನವಾಗಿ ಸರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆ ತುಂಬ ಮೌನವೇ ಮೌನ; ಶಾಂತಿಯೇ ಶಾಂತಿ; ಕಮಲಾ ಆಗ ಸ್ವಪ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಭೇದತೆಯಂತೆ ಕಂಡೊಳಿಸಿದಳು.

ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಜಡೆಮರೆ ಜಡಿದಂತಾಯಿತು. ಮುಂಚೆಯ ಬಾಗಿಲು ಕಿರಕಿ ಎಂದು ಸದ್ದಾಯಿತು. ಮೋಘ ತೆರೆದನು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡು ಪದೇ ತಡ, ಹಾಡುತ್ತ, ಕುಣಿಯುತ್ತ, ಗದ್ದಲಮಾಡುತ್ತ ಮೋಹನನು ಮಹಡಿಯನ್ನೇರಿ ಸಾಲೆಯಿಂದ ಬಂದನು. ಆತನ ಸದ್ದಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಎಳಲೇಬೇಕು. ಕಮಲಾನ ಬಡುವಿಗೆ ಅದೇ ಕೊನೆ. ಚೆಂಪು ಎದ್ದು ಅತ್ತಳು. ಮಲಗಿ ಎಳುವಾಗ ಆಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳಲೇಬೇಕು. ಪುಸ್ತಕದ ಚೀಲವನ್ನು ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಒಂದು ಮೂಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸಿ ಮೋಘ ಆಕೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿದನು. ಆಕೆ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಆಗ ಲಕ್ಕಿಯ ಮತ್ತು ಚೆಂಪಳ ಕೂದಲುಗಳಿಗೆ ಗಂಟುಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು. ಕಮಲಾ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿದಳು. ಮೋಘ ತನ್ನ ಕೋಟಿನ ಜೀಬಿನಿಂದ ಎರಡು ಪೇರಲ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಗೆದು “ ಅವ್ವಾ, ಈ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಿಗಾಗಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳುವನು. ಕಮಲಳ ಸಿಟ್ಟು ಇಳಿಯುವದು. ಮೋನು, ಬಟ್ಟೆ ಒದಲುಮಾಡಿ, ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆಯಪ್ಪ, ನೋಡು ಹೇಗೆ ಕಾಣುವಿ. ಬೂದಿಯ ಗುಡ್ಡೆಯೊಳಗಿನ ಭೂತದಂತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

“ ಅವ್ವಾ ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವೆಯಾಗಿದೆ”

ಮೊದಲು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊ; ಹಾದಿಯೊಳಗಿನ ಧೂಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಕಾಲಮೇಲೆಯೇ ಇರುವದು. “

ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗರು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುದೆ, ರಾಣು ಚೆಂಪುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡುವಳು. ಸಾಲೆಯಿಂದ ಆಕೆ ಒಂದು ಹೂ ತಂದಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ಚೆಂಪುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಕಮಲಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಸಿದ್ಧಳಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದಿರುವರೊ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನ ರಿಕ್ಕೆ ತಿಂಡಿಕೊಟ್ಟು ಚಂಪಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಿದಳು.

ಕತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತ ನಡೆಯುವದು. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಮಿನ್ನ ಗುವದು. ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸಿದರು. ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಗೆ ಮುಸುಕಿತು. ಕಮಲಾ ಅಡಿಗೆಯವಳಿಗೆ ಕೋಪಮಾಡಿದಳು.

“ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬೆಂಕಿಮಾಡುವದು ? ಅವರು ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು.” ಆಕೆ ಪತಿಯು ಬರುವದರೊಳಗಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲೇಬೇಕು-ಅತ್ತೆ ಕರೆದಳು. ಬಾರೇ ಕಮಲಾ ಇಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಕೂದಲು ಕಟ್ಟುವೆ” ಬೇಡತ್ತೇ ನಾನೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವೆ” ಎಂದು ಕಮಲಾ ಕನ್ನಡಿ ಕಟ್ಟೊಂಡಳು. ಚಂಪು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಪಡರೂಪ ಕಂಡು, ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗುಳುನೆಗೆ ನಕ್ಕಳು. ಅಧರ ಆನಿಕೆ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿದಳು. ಕನ್ನಡಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು ಕಮಲಳಿಗೆ ತಡ ವೆನಿಸಿತು.

“ ಚಂಪಾ ನೀನು ತುಂಟಿಕಾಣೆ.....” ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಸರಿಯಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು. ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನೇ ಕಂಡು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುಪವರಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನಳಾಗಿ, ಮಗ್ನಳಾದಳು

ಅವಳ ಅತ್ತೆ ಆಕೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ನಿತ್ಯ ಹಿಕ್ಕಿ ಕಟ್ಟುವೆನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆ ತಾನೇ ಹಿಕ್ಕಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ತಲೆ ಹಿಕ್ಕಿಕೊಂಡನಂತರವೂ ಆಕೆಯ ಮುಖದ ವೇಲಿನ ಕುಂಕುಮ ಅಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಅತ್ತೆ, “ ನೀನು ಚಿರಮುತ್ತೈದಿವ್ವಾ, ನನ್ನಂತೆ ಮುಂಡೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಹರಸಿದಳು. ಕಮಲಾ ಸಾದಮುಟ್ಟಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಸ್ನಾನದನಂತರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಣಗಲಿಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಡಿಚಿ, ಕೋಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ ಪತಿಗಾಗಿ ಹಣ್ಣು, ತಿನಸುಗಳನ್ನು ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು. ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಆಕೆ ನೀಟಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಪತಿದೇಹನು ಬಂದನು. ತನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಫಲಹಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷಾಳುಕ್ಕಿಬರುವದು. ಬಂದವನೇ ಕಮಲಳ ಕನ್ನಡಿಯಂಥ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮುತ್ತು ಕೊಡುವನು. ಕಮಲಾ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವಳು. ಆತನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೂಗಿದನು. “ ಏ, ಕಮಲಾ ಚಹವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೇನೇ ? ” ಕಮಲಾ ಬಂದಳು. ಚಹವನ್ನು ಕಪ್ಪಿಗೆ ಬಾಗಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಆತನ ಹತ್ತಿರ ವಿದ್ದ ಒಂದು ಕಾಗದದಿಂದ ಮಡಿಚಿದ ಒಂದು ಪುಡಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

“ ಅದೇತರದು ? ಅದರಲ್ಲೇನಿದೆ ? ”

“ ನಿನಗೊಂದು ಹೊಸಸೀರೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ ”

“ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮದು ಚೇಷ್ಟೆಯದೇ ಮಾತು, ಮೋಸಾಸಾಸಿಗೇ ದಪ್ಪ ಬಿಸ್ಕಿಟ ತಂದಿರಾ ? ”

“ ಓಹೋ, ನೆನಪೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ”

“ ನಾಳೆಯಾದರೂ ನೆನಪಿನಿಂದ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರಿ. ಒಂದು ಮಾತು; ನೀವು ಇಂದು ನನಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು. ”

“ ಯಾಕೆ, ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೈಗಡ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವಿಯಾ ? ”

“ ಇಲ್ಲ; ಮನೆಖರ್ಚಿಗೆ; ನನ್ನ ಹತ್ತರವಿದ್ದ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲ ತೀರಿಹೋಗಿದೆ ”

“ ಕಮಲಾ, ದುಡ್ಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಡತದಿಂದ ವೆಚ್ಚಮಾಡು, ಕಾಲ ಎಷ್ಟು ಕಠಿಣವೆಂಬುದು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರಲಿ ”

ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇನ್ನೂ ಆನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿ, ಆಕೆಯ ಸತಿ ಬಟ್ಟೆಬದಲಿಸಿ, ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಕನ್ನಡಿ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ದ್ರಿಸ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡು, ‘ ಯೂನಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ’ ಗೋ ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನೇಟೆ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ‘ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿ ’ ಗೋ ಹೋದನು.

“ ಇಂದು ಮನೆಗೆ ತೀವ್ರ ಬರುವಿರಾ ? ” ಕಮಲಾ ಕೇಳಿದಳು.

“ ಆಗಲಿ, ಬರುವೆ, ತಡವನ್ನೇನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ” ಅದರೂ ಅವನು ಬರುವದು ಒಂಭತ್ತುವರೆಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹತ್ತು ಘಂಟೆಗೇನೆ.

ಕಮಲಳಿಗೇನೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಗ್ರಿ ಒದಗಿಸಿ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತುಳಸೀ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹಣಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಏಂಸು ಮತ್ತು ಮಂಟಪವನ್ನು ಸುತ್ತುಹಾಕಿ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿದಳು. ತ್ವರೆಯಿಂದ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಲು ಕಾಯಿಸಿದಳು. ಅಡಿಗೆಯೊನೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲನುವಾದಳು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಉಟಕ್ಕೆ ತಡವಾಗುವದೆಂಮ ಆಗಲೇ ಹುಡುಗರ ಜಗಳ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ದೂರುಗಳು ಕಮಲಾನ ವರೆಗೂ ಬರುವವು ರಾಣು, ಲಕ್ಕಿ, ಚಂಪು ಇವರನ್ನು ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಉದ್ವಾನಕ್ಕೆ ಕರೆದೆಯ್ದು ಮೋಘ ಬಂದಿದ್ದನು ಮೋಸಾಸಾಸಿಗೇ ಅಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹುಕ್ಕಿಟ್ಟು

ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಲೇ ಖಂಡನು ಕೋಭಾ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಗೆತಿಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋದವಳು ಬಂದಿದ್ದಳು. ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲವೇ ಗದ್ದಲ ಒಬ್ಬರು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ರಾಗ ತೆಗೆದು ಒದರಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೆಟ್ಟ ಧ್ವನಿದೆಗೆದು ಕಿರುಚುತ್ತಾರೆ. ಕಮಲಾ ಇವಾವುದರ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಆಕೆಯ ಆತ್ತಿಯೇ “ ಎ ಕಮಲಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡೆ, ಯಾವ ಹುಡುಗರು ಅಳುತ್ತಾನ್ತೆ ” ಎಂದು ಒದರಿದಳು. ಕಮಲಾ ಅದಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಕೂಗಿ ಗದ್ದಲ ಮಾಡಬೇಡಿರೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. “ ಲಕ್ಕಿ ತೂಕದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಮೋಘ ಅವನನ್ನು ಅದಿಗೆ ಮನೆಗೆ ತಂದನು.

“ ಅವನಿಗಷ್ಟು ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಬಿಡು ” ಎಂದು ಕಮಲಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡುವದೊಂದೇ ತಡ, ಅವನ ನಿದ್ರೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆದು ಬೇಕು, ಇದು ಬೇಕೆಂದು ಹಟಮಾಡಿ, ಅದಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನೇ ತೀವ್ರ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವದಿಲ್ಲ; ಹೊರಗೆ ನಡುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನೊಂದಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಮುಗಿಸಿ, ಅವನ ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಂದಿರು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗಲೂ ಲಕ್ಕಿ ಇನ್ನೂ ಅದಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು ಕೋಭಾ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು ಅವನ ಕೈಬಾಲು ತೊಳೆದಳು. “ ಮೂಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ, ಬಾ ” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

ಒದರಾಡುತ್ತ ಕೇಕಿ ಹಾಕುತ್ತ, ಅಟ್ಟವನ್ನು ಏರುವರು. ಕಮಲಾ ಚಂಪುವಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹೋಗುವಳು; ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಸಾಲ್ಕಾ ದಿಂಬುಗಳನ್ನು ಬಲಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದನು. ಮೋಹನನು ತನ್ನ ಶಾಲೆಯ ಸುದ್ದಿ ಒದರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಾಡಬೇಡೆ” ಎಂದು ತಾಣ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಕೊಟ್ಟಳು; ಒಮ್ಮೆಲೇ ಲಕ್ಕಿ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಜಿಗಿದು ನೆಲದಮೇಲೆಕೂಡುವನು. ಹಾಸಿಗೆ ತಣ್ಣಗೆ ಇತ್ತು. ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ ಮ್ಯಾಣಗಮಟದಮೇಲೆ ಮಲಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಟಮಾಡಿದನು. ಅವನೇನು ಅದರಮೇಲೆ ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಚಂಪುವಿಫಂತೆ ಕೂಸೆ ?

ಮೋನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವನು. “ಭೂಪ, ಒಲ್ಲನಂತೆ ಅಧರ ಮೇಲೆಮಲ
ಗಲು; ರಾತ್ರಿ ಹಾಸಿಗೆ ಒಡ್ಡೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ”

ರಾಣು ಆಣಕಿಸಿದಳು. “ಮುದುಕನಾಗಿದೆಯಪ್ಪಾ, ನೀನೇನು ಕಡಿಮೆ
ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ..” “ ಎಚ್ಚು..... ಸಾಸು..” ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ
ಆ ದಿನದ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಾಗಿ ತಾನು ಆ ವಿಷಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ತನ್ನದೇ
ಕಪಾಯಿಕೆಂದು ಮೋನ್ಯಾ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಚಂಪು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದಳು
ದೀಪ ದೊಡ್ಡದುಮಾಡಿದಳು. ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಮಲಗಿದರು.
ವಡುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಲಾಂದರುಮಾತ್ರಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಯಾಡುತ್ತ
ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಶಾಂತಿ ಮೈವೆತ್ತು ಬಂತು.

ಕಮಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಇಲ್ಲವೆ ಕಸೂತಿ ಹೆಣೆಯುವದ
ನ್ನಾಗಲಿ ಹಿಡಿದು ನಡುಮನೆಯ ಪಾವಟಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೂತಳು ಅಂದು
ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಅಜಿತನಾಗಲಿ. ಸರೋದಾ, ನಿರ್ಮಲರಾಗಲೀ ಬರಲಿಲ್ಲ
ನೆಂಬುದು ಆಕೆಯ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನೆರೆಮನೆಯವರ
ಮಕ್ಕಳು. ಕಮಲಳನ್ನು ಆಕ್ಕನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಜಿತ, ನಿರ್ಮಲರು
ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಜಿತ ಮೊದಲನೆಯವರ್ಷ ಸಾಯನ್ಸ್ ಕ್ಲಾಸಿ
ನಲ್ಲಿದ್ದನು. ನಿರ್ಮಲಾ ಜುನಿಯರ ಬಿ. ಎ. ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಸರೋದಾ
ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ತರುಣ ಹುಡುಗ, ಹುಡುಗಿಯರು,
ಬಾಹ್ಯಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೆ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ತಂದು ಆಕ್ಕನಿಗೆ ಹೇಳಿ
ಹರಟಿಕೊಟ್ಟಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಚಹವನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುವರು. ಅವ
ರೊಂದಿಗೆ ಹರಟೆಗೆ ಕೂಡುವದೆಂದರೆ ಕಮಲಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ. ಮನೆ
ಯಲ್ಲಿ ಖಂಡುಗ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವಳು. ಆವರಿಗಾದರೂ
ಕಮಲಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಭಕ್ತಿವಾತ್ಸಲ್ಯ ! ಒಂದಿನವೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾ
ಗಲು ತಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದೇಕೋ ಒಬ್ಬರೂ ಎಡಬಲಸುಳಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಕಮಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು.
ಗಂಡ.ಹೆಂಡರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳ ದಿನಸ ಕೂಡಿನಡೆಯುವ ದಾಗುವದಿಲ್ಲ.
ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಕಥಾವಸ್ತು.

ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳು, ಸಂಸಾರವನ್ನೂ, ಗಂಡನನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿಹೋಗುವದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡೆಂದು ಕಮಲಾನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಅಭಾಗಿ ನಿ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರುಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ ಓದುವದು ಮುಗಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ಓದಲು ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪತಿಯ ಕಾಲಸಪ್ತಳ ಕೇಳಿಬಂತು ಕಣ್ಣೋರ ಸಿಕೊಂಡು ಪತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಪತಿಯು ಬಂದನು.

ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸಿ, ತಾನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಬೇಕಾದರೆ ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಬಡಿಯಿತು ಅಳುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಊಟಮಾಡಿದನಂತರ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಸಾರಿಸಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಂಚೆಯ ಬಾಗಿಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಗಳೆ ಹಾಕಿದೆಯಿಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಸರಕಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಬೀಗಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಎಲೆಯಡಿಕೆಯ ತಟ್ಟೆಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಅಟ್ಟವನ್ನೇರಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಳು. ಅಗಲೇ ಪತಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಗೊರಕೆಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದನು.

ಕಮಲಾ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಿಡಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೊರಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಬಾನಿನಲ್ಲಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಥಳಥಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಮಂದಮಾರು ತನು ಗಿಡದೆಲೆಗಳನ್ನು ಅಲಾಗಾಡಿಸಿ ಸಪ್ತಳಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋದ ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಹೊರಳಿನೋಡಿ, “ದೇವರು ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖಶಾಂತಿ ಒದಗಿಸಲಿ” ಎಂದು ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು.

“ಕಮಲಾ, ಬಾ ಮಲಗು; ಈಗಾಗಲೇ ಹನ್ನೆರಡು ಬಡಿದುಹೋಗಿರ ಬೇಕು.” ಎಂದು ಆಕೆಯ ಪತಿ ಎಚ್ಚತ್ತುಕರೆದನು. ಕಮಲಾ ಸಾವಕಾಶವಾ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಚಂಪುವಿನ ಸಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಳು. ತಾಯಿತನದಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಇರುಳನ್ನೂ ಇರುಳು ಹಗಲನ್ನೂ ದಾಟಿತು.

ಹೀಗೆಕೆ ಆಯಿತೆಂದು ಮೊದಲು ಕಮಲಾಗೆ ದಿಗಿಲೇ ಹಿತ್ತ. ಕಸ ಉಡುಗುವವರು, ನಗರ ಸಭೆಯವರ ಕಸತುಂಬುವ ಬಂಡಿ ಎಲ್ಲರೂ, ಎಲ್ಲವೂ ಹೋಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಘಂಟೆಯ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು; ನೋಡು ತಾನಾ ಗಿಯೇ ಎದ್ದು ಪಾವಟೆಗೆಗೆ ತೊಳೆದು ಬಾಗಿಲ ಸಾರಿಸಿ, ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಥಳೆ ಹೊಡೆದು ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯ ಸಂದಿಹೋಗಿತ್ತು ಹೊರಗೆ ಅಗಲೇ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಬೆಳಕಾಗಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲೂ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಕಮಲಾ

ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಆಕೆ ಎದ್ದು ಸೂತ್ತಲೂ ನೋಡಿದಳು. ಸಾಚಿಕೆಯೆನಿಸಿತು; ಪತಿಯೂ ಎದ್ದು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಮಕ್ಕಳು ಒದರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಪತಿ ಕೇಳಿದನು.

“ ಕಮಲಾ, ಇಂದೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಮಲಗಿದ್ದಿ ? ಮೈಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗಿಲ್ಲವೆ ? ”

“ ಯಾಕೆ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನಾನು ತಡಮಾಡಿ ಏಳಬಾರದೆ ? ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಒಂದೇ ವೇಳೆಗೆ ಏಳಲಿಕೆ ನಾನೇನು ಯಂತ್ರವೆ ? ಇಲ್ಲವೆ ಸೀಟಿಯದ್ದನ್ನಿ ಕೇಳಿಸಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವ ಕೂಲಿಯೆ ? ಕಮಲಾ ನಸುನಕ್ಕು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಡುಜಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು.

“ ಇಲ್ಲ; ಹಾಗೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ”

ಕಣ್ಣುಜ್ಜುತ್ತ ಕಮಲಾ ಕೆಳಗೆ ಬಂದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಹುಡುಗರು ಅಂದು ದಿಂಬಿನ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿರುವದಿಲ್ಲ. ಮುಂಜಾನೆ ಕಮಲಾ ಆಯಾಸ ಪಟ್ಟವಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾತ್ರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಆಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗಿ ಎದ್ದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿತು. ಹತ್ತುಹೊಡೆದರೂ ಇನ್ನೂ ಅಡಿಗೆ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗರು ಬರಿಯ ಅನ್ನ ಹುಳಿತಂದು ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಕಮಲಳಿಗೆ ಅತಿಕಡುಕೆನಿಸಿತು. ಆದನ್ನ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಳು. “ ನಾನೇನೂ ಸಂಖಳಕೊಟ್ಟು ಆಳಲ್ಲ; ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡುವೆ ” ಎಂದು. ಆಕೆಯ ಪತಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಂದು, ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೆ ಏನು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಅನ್ನದಷ್ಟೇ ಬಡಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕಮಲಾ ಅಂದು ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸಿತು. ನೋಥು ಮತ್ತು ಅಡಿಗೆಯವನು ಆಕೆಗೆ ಊಟ ಮಾಡೆಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ, ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವರು ಸಹಿತ ಅಂದು ದಿನಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೂಟ ಮಾಡಿದರು. ಅತ್ತೆಯವರು “ ಕಮಲಾ, ಮೈಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಹೋಗಿ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಕಮಲಾ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಳು. “ ಆಕೆ

ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದರೆ ಯಾರು ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು?”

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಹೆಣಿಗೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಓದಲೂ ಇಲ್ಲ. ಲಕ್ಕಿ ಏನೇ ಬೇಕಾಗಿ ಹಟಮಾಡಿ, ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಯಾರೂ ಕೇಳದ್ದರಿಂದ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟನು.

ಕಮಲಳಿಗೆ ಅತಿಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ಮೊದಲಿನ ಕೂಸಿನ ದುಃಖ ಮರು ಕಳಿಸಿತು. ಆ ಕೂಸಿನ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಒಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತಗೆದು ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಅತ್ತಳು. ಯಾಕೆ ಇಂದು ಆ ಕೂಸಿನ ನೆನಪಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿರುವಳೆಂಬುದು ಆಕೆಗೇ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಹೃದಯವು ಭಾರವಾಗಿತ್ತು. ಶನಗೆ ಇಂದು ಹೀಗೇಕೆ ಆಗಿರುವದೆಂದು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಮೊದಮೊದಲು ಆಕೆಯ ಮುಖವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಕಡೆಗೆ ಅಪೂರ್ವ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕಳೆಯೇರಿದಂತೆ ಕಂಡುಬಂತು.

ರಾತ್ರಿ ಕಮಲಾ, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ನೇಲೆ ಅಟ್ಟವನ್ನೇರಿ ಹೋದರೂ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಂಪು ಅಂಚಿನ ಸೀರಿಯ ಸೆರಗನ್ನೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿ ಆಕಾಶವನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಮಹಡಿಯ ಮುಂದಿನ ಕೈ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಳು. ನಕ್ಷತ್ರವೊಂದು ಜೋರೆ ತಪ್ಪಿ ಉರಳಿತು, ಆಕೆಯ ಪತಿ ಬಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತದ್ದನ್ನು ಆಕೆ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಆಕೆಯ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟಾಗ, ಆ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

“ ಪ್ರಿಯಾ, ”

“ ಆಂ ”

ಪತಿಳು ಮುಖವು ಆಕೆಯ ಮುಖದ ಬಳಸಾರಿತು. ಕಮಲಾ ಆತನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಏನೆನ್ನೋ ಗುಂಯ್ದು ಟ್ಟಿದಳು; ಚುಕ್ಕೆ ತಂಬಿದ ಬಾನು ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಕೆಯಪತಿ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದನು.

“ ಇಷ್ಟೇನೇ ? ಮತ್ತೊಂದು; ಒಳ್ಳೇತೇ ಆಯಿತು. ಅಕ್ಕನಿಗೆ (ಕಮಲಳ ತಾಯಿ) ಬರೆದು ತಿಳಿಸುವೆ.

“ ಬೇಡ, ಪ್ರಿಯಾ ಅವಸರ ಬೇಡ, ಇನ್ನೂ”

ಕತಿ ಆಕೆಯ ತಾಂಬುಲ ತಿಂದುದರಿಂದ ಕೆಂಪಾದ, ತುಟಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟ.

ಕಮಲಳಿಗೆ ಅಂದು ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಅತ್ತಿತ್ತ ಒಡ್ಡಾಡಿದಳು. ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗುಬಿದ್ದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳಿಗೆ ನವ ವೈರಿಸಿದಳು. ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ, ಗಾಂಧಿ, ಚಿತ್ತರಂಜನ.....” ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ, ಆಕೆಯ ನಮಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೆಂಬ ಆಶೆಯ ದೂರದ ಕಿರಣವೊಂದು ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಾವಿರುಷನನ್ನು ಹೆರೆಯುವ ಭಾಗ್ಯ ಆಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿತೋ ಏನೋ ಕಾಣೆ. ಬಸಿರು ಹೆಂಗಸಿನ ಕನಸಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆದಿವೆಯೆಂಬದನ್ನು ಅರಿತವನಾರು ?

ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಕನಸಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನಳಾಗಿ ಆಕೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋಗುವಳು. ಆಗಲೇ ಇರುವಳು ಬಹಳ ಭಾಗ ಸರದು ಹೋಗಿತ್ತು; ಬೆಳ್ಳಿ ಮೂಡು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿತು; ಬೆಳಗಿನ ಛಳಿಯೂ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು; ಒಂದೆರಡು ಕೋಳಿಗಳು ಕೂಗಿದವು.

ಸಾಕುತಾಯಿ

ವಿನೋದಿನಿಯ ರಂಗೂನದಲ್ಲಿ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಇದ್ದಳು; ಅದರೂ ಆಕೆಯಗಂಡ ರಂಗೂನ ಬಿಟ್ಟು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಸವಾ ಗೋಣವೆಂದಾಗ, ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳೂ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ; ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹರ್ಷಿತಳಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕಂಡು ಬಂದಳು

“ ಇಷ್ಟುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದೆವು; ಈಗ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು ನಿನಗೆ ದುಃಖವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆ ? ” ಆಕೆಯ ಪತಿ ನೃಪೇಶ ಕೇಳಿದ. ವಿನೋದಿನಿಯು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮುಖಮಾಡಿ ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು

“ ಇಲ್ಲ, ದುಃಖವಾಗುವದಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆ ದುಃಖವಾಗಬೇಕು ? ಆದರೆನುಗ ಖೋಕಾನಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ ”

“ ಖೋಕಾನಿಗಾಗಿ ಯಾಕೆ ವ್ಯಸನಪಡುವದು? ಹೇಗೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಬರಬೇಕಲ್ಲ. ” ನೃಪೇಶನೆಂದ

“ ಅವನು ಬರುತ್ತಾನೆ; ಅದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವನ “ ಅಮ್ಮಾ ” ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಇರದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಉಟಿವನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ; ಮಲ ಗುವದೂ ಇಲ್ಲ; ಆಕೆ ಇರದಿದ್ದರೆ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಗೋರಡಿಸಿ ಎರಡೇ ದಿನ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ತೀವ್ರ ಮರೆತುಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವನೇನೂ ಇನ್ನೂ ಸಂಣವನಲ್ಲ; ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬೇರೆ ಯಾವ ಒಕ್ಕಲಗುತ್ತಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಹಿಡಿಸುವದಿಲ್ಲ ” ವಿನೋದಿನಿ ಅಂದಳು

ವಿನೋದಿನಿ ನೃಪೇಶರಿಗೆ ಖೋಕಾ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನು; ಆತನನ್ನು ಆಡಿ ಸಲಿಕ್ಕೇಂದು ‘ಆಯಾ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಕ್ಕಲಗುತ್ತಿಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು. ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯನ್ನು ‘ಆಯಾ’ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಖೋಕಾ

ಮಾತ್ರ ಆಕೆಯನ್ನು “ಅಮ್ಮಾ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆಯಾ ಮದ್ರಾಸದ ಕಡೆಯವಳು; ಸುಮಾರು ಎರಡುಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿರಬೇಕು, ಮುಗಿಲುಗಳಂತೆ ಕೆಪ್ಪು ವರ್ಣದವಳು; ಸ್ವಭಾವ ತುಂಬಾ ಸಿಡುಕು ಆಯಾ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಕೆಯ ಹೆಸರಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಮನೆಯವರು ಆಕೆಗೆ ಬೇರೊಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಆಯಾ ಅಮ್ಮಾ ಇವೇ ಹೆಸರುಗಳು. ಖೋಕಾ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ ಆಕೆ ಊಳಿಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇಶ ಬಿಡಬೇಕೆಂದಾಗ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಕೈಕೊಂಡಿತು. ಆಯಾ ಆ ನಾಡನ್ನು ಬಿಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ; ಖೋಕಾ ಆಯಾಳನ್ನು ಬಿಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ; ಮಾಡುವದಾದರೂ ಏನು?

“ ಏನೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗಾದರೂ ಅವನ ಹಬವನ್ನು ಸೈರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಆಕೆಯೇನೂ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗನಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ಆಕೆಗೂ ಹೊಲವುನಾ, ಗೆಳತಿಯರು ಮತ್ತು ನೆಂಟರು ಇವ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನೊಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಬರಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ.” ನೃಪೇಶ ಹೇಳಿದ.

ವಿನೋದಿನಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ ಒಂದು ಮಾತು ಆಕೆಯನ್ನು ಕೇಳೋಣ, ಅದರಲ್ಲಿನ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವದು ಬೇಡ; ಬೇಕಾದರೆ ಬರಲಿ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಿಡಲಿ. ಈಕೆ ಹೇಗೂ ಹೆಂಗಸು; ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ, ಮನೆ ಗೆಳತಿಯರು, ಅಪ್ಪಿಪ್ಪರನ್ನು ತೊರೆಯುವುದು ಹೊಸತೇನು ಅಲ್ಲ”

“ ಸರಿ; ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಮಾಡು.” ನೃಪೇಶಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಸೋತನು.

ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಖೋಕಾ ಬೆಳಗಿನ ತರುಗಾಡುವದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಂಡು ಆಯಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದನು; ವಿನೋದಿನಿ ಮೊದಮೊದಲು ಹಿಂಜರಿದಳಾದರೂ, ಆಯಳೊಂದಿಗೆ ನಂತರ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೆತ್ತಿಗಳು.

• ಆಯಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಳು; ಬಹಳ ಮಾತಿ ಆಕೆ ಸಾಧಕಬಂಧಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ನಂತರ ಒಂದು ನಿಟ್ಟುಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು.

“ ಅಮ್ಮಾ, ಬರುವೆ”

ವಿನೋದಿನಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆಯಾ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆಂದು, ಅದೂ ಇಷ್ಟು ತೀವ್ರ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆಂದು ಆಕೆಯ ಕನಸುಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. “ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚಿಸುವೆ”ನೆಂದು ವಿನೋದಿನಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟಳು.

“ ನನಗೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಬಳ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಮೊದಲಿನಂತೆ ಇಪ್ಪತ್ತೇ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ; ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ರೊಕ್ಕಸಿಗುವದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ನಾನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅನ್ನುತ್ತ ಆಕೆ ಖೋಕಾನನ್ನು ಕೊಂಕುಳದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಆಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ಬಿಸಿಲಿದ್ದರೂ ವಿನೋದಿನಿ ಬೇಡವೆನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಬರುವೆನೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭಾರ ಇಳಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗಿತ್ತು; ಅವಳ ಮಗನನ್ನು ರಂಬಿಸುವದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಹುದಾದರೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವದು ಆಕೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಗೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಖೋಕಾ; ಕೆಲಕೆಲವು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಹತ್ತು ತಾಸುಗಳವರೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿದೆಗೆದು ಕೂಗಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಎಷ್ಟು ಬೈದರೂ ಹೊಡೆದರೂ ಅವನ ಕೂಗಿಗೆ ಅವು ಪ್ರತಿಜಂಘ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಯಾರಾದರೂ ತಿರುಗಾಡಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಆಡ್ಡಾಡಲು ಗಮಯವಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವನಿಗೇನೂ ಗೊತ್ತು? ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ನೃಪೇಶನ ಎಲ್ಲ ಸೈ. ಣೆ ಸಮತೆಗೆಟ್ಟಿತು. ಕೆನ್ನೆಗೆ ‘ಎ ಬರೆ’ಂದು ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಬಿಗಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಸುಮ್ಮನಾಗದೆ ದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಳುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಟ್ಟು. ಒಂದು ಸುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಉದುವದನ್ನು ಕೊಂಡಂತಾಯಿತು ಅಂತೂ ಆ ರಾತ್ರಿ ನೃಪೇಶನಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂಜಾನೆ ಆಯಾ ಬಂದು ಈ ಸುದ್ದಿಕೇಳಿ ಮನದಲ್ಲೆ ಒಂದೊಂದು, ರಂಗೂನದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನೃಪೇಶನನ್ನು ಶಸಿಸಿದಳು. ಇಡೀಯದಿನ ಖೋಕಾನನ್ನು ಅಂದು ಯಾರ ಕೈಗೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ನಿತ್ಯದಂತೆ ವಿನೋದಿನಿ ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ ತನಗೂ ಖೋಕಾನಿಗೂ ತೀವ್ರ ಉಟಕ್ಕೆಮಾಡೆಂದು ಅಡಿಗೆಯ ಆಳು ಹರನಾಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಆಯಾ ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ ಏಳುವರೆ ಘಂಟೆಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ವಿನೋದಿನಿ ರಾತ್ರಿಯೂಟ ತೀರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲವೆ ದರೆ ಆಕೆಗೆ ಅಂದು ಉಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಲು ಸಮಯವೇ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮಗನ ಕಾಟವೇ ಸಾಕಷ್ಟಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಯಾ ಖೋಕಾನಿಗೆ ಉಣ್ಣಿಸಿ, ಮಲಗಿಸಲು ಮಗ್ಗುಲ ಕೋನೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಖೋಕಾ ಮಲಗಿದ್ದೊಡನೆಯೇ ಆಯಾ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿನೋದಿನಿ ಉಟಮಾಡಿ ಖೋಕಾನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಆಯಾ ಇನ್ನೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಆಕೆ ಖೋಕಾನೊಂದಿಗೆ ಹರಿದ ಚಾವೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ವಿನೋದಿನಿ ಅಶ್ವಯುಜಕಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಮಯ ನಿಂತು ಕಡೆಗೆ ಆಯಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ, " ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? " ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಆಯಾ, ಆಕಳಿಸಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದಾಗಿ ಆಕೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಖೋಕಾನನ್ನು ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡವದಿಲ್ಲ. ಒಡೆದು ಒಡತಿಯರು ಮಲಗಲಿ, ತಾನು ಮಗುವನ್ನು ಅಡಿಸುವೆ; ಒಡತಿಯರು ರಾತ್ರಿ ಉಟಕ್ಕೆಂದು ನಾಲ್ಕು ಕಾಸುಕೊಟ್ಟರೆ ರೊಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ಅಂದು ವಿನೋದಿನಿಗೆ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯಿತು. ಆಯಾಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಆಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ನೃಪೇಶ ವಿನೋದಿನಿಯರಿಗೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಖೋಕಾನು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಕಿರುಕುಳ ತಪ್ಪಿದವು. ಅವರ ಸ್ಥಾನ ಆಯಾ ಆಕ್ರಮಿಸಿದಳು. ರಾತ್ರಿಯ ಬಹಳ ಭಾಗವನ್ನು ಆಕೆ ಆತನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ತಿರುಗಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಡೀಯ ಇರಳು ಕೂಸನ್ನು ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಿರುಗಿದ್ದರೂ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಹುಸಿನಿಂದಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಸೋಮಾರಿ ನಡೆದ ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿನೋದಿನಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿ ಸಂಬಳ ಹೆಚ್ಚಿಸುವದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಯ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಆ ಹಣವನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನ ಸಾಗಿದ್ದವು; ಬ್ರಹ್ಮದೇಶ ಬಿಡುವ ವಿಚಾರಬಂತು ಈ ವಿಚಾರವೂ ಕೂಡ ಆಯುಳನ್ನು ಖೋಕಾನಿಂದ ಅಗಲಿಸಲು ಅಂಜಿತ ಸೃಷ್ಟೇಶನು ಬಂದಕೂಡಲೇ ವಿನೋದಿನಿ ಅವಸರದಿಂದ ಈ ಸುಗ್ಧಿ ತಿಳಿಸಲೇ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

“ ನೋಡಿ, ಖೋಕಾ ಆಕೆಯನ್ನು ಅಮ್ಮನೆಂದು ಕರೆಯುವದು ಸಾಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಹೆತ್ತ ಅಮ್ಮನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆಕೆ ಎಂದೂ ಆತನಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ತ್ಯಾಗಮಾಡ ತೀರಲಿಲ್ಲ.”

ಸೃಷ್ಟೇಶ ಬೇರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ತಿಳಿದ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಬರಲಿಸುವವರೆಗೆ ವಿನೋದಿನಿ ಆಕೆಯ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ನಡೆಸಿದ್ದಳು.

ಹೊರಡುವ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ವಿನೋದಿನಿ ಒಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಮನೆಯ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿದಳು. ಆಯುಳಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮಾನು ಕಟ್ಟಲು ಆಯಾಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸಾಮಾನು ಬರಿಯ ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಯಂತು; ಖೋಕಾನನ್ನು ಬಗಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಂಗೂನದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಂದು ಓಡಾಡಿ ಬಂದಳು. ಈ ನಾಡು ಆಕೆಯ ಜೀವನದ ಸ್ವತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಆಕೆ ಇಂದು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ತಿರುಗಿ ಬರುವಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ದೇವರೊಬ್ಬನೇ ಬಲ್ಲ.

ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರು ಆಯುಳಿಗೆ ಇದು ಮೊದಲಿನ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಯಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಖೋಕಾನನ್ನು ಅಡಿಸುವವರು ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಅವನ ತಾಯಿ ಅವನನ್ನು ರಮಿಸಲು, ಕಿತ್ತಳೆ ಹಣ್ಣು, ಬಿಸ್ಕಿಟು, ಸೀ ತಿನಸುಗಳನ್ನು ಲಂಚಕೊಟ್ಟು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸೃಷ್ಟೇಶ ಅವನನ್ನು ವಿನೋದಿನಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ. ಆಗ ಆಯುಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ತಂದೆಯಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಹಡಗದಲ್ಲಿವೆ ಎತ್ತಿಬಿಟ್ಟು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದವು. ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದಾಗ ವಿನೋದಿಗೆ ಬಹಳ ಅನಂದವಾಯಿತು. ಸೃಷ್ಟೇಶನು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ನೆಂಟರನ್ನು ಕಾಣುವದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆತುರನಾಗಿ. ಖೋಕಾ, ಆಯುರಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ. ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಆತುರನಾಗಿ, ಇಳಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾದರು.

ಎಂಥದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಕೆಲದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಆಯಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗ, ಬೀದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಚಿತ ವಾದವು. ಕೆಲವು ಅಂಗಡಿಕಾರರ ಪರಿಚಯವೂ ಆಯಿತು; ಎಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು, ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದು ಎಂಬುದರ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು. ನೆರೆಹೊರೆಯವರೂ, ಆಯಳಿಗೆ ಬಂಗಾಲಿ ನುಡಿ ಬಾರದಿದ್ದರೂ, ಕೈ ಬಾಯ ಸನ್ನೆಗಳಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತ ಸಂಗಡಿಕರಾದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಯಿತು. ಏತರ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಆಕೆಗೆ ಕೊರತೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ದೈವದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕಾಗಿ ಬರೆ ದಿತ್ತು. ಆದು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು.

ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಖವ ಕಾರ್ನೊಡಗಳು ಕವಿದವು. ಸ್ವಲ್ಪೇ ದಿನ ಬೆನೆ ಬಿದ್ದ ವಿನೋದಿನಿಯು, ಚೊಕ್ಕಟವಾದ ಸಂಸಾರ, ಪ್ರೇಮದ ಪತಿ, ವ ಮತೆಯ ಮಗು ಎಲ್ಲಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಮಗು ತಬ್ಬಲಿ ಯಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಎದೆಯೊಡೆದಂತಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ವಾರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಮುಖಗನ್ನೇ ತೋರಿಸುವದಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆತನು ಒಂದು ಕೆಲಸದಮೇಲಿದ್ದನು. ನಲ್ಮೆಯ ಇನಿಯಳ ವಿರಹ ದಿಂದ ಕೆಲವು ದಿವಸ ನೃಪೇಶ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾಸೀನನಾದ; ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭಯಂಕರ ಹಾನಿತಟ್ಟಿತು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲವೂ ಆಯಿತು.

ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯ ಭಗ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಯಾತನೆ ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ದಿವಸ ದುಃಖಿಸುತ್ತ ಉಪವಾಸದಿಂದಿ ರಲು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ತನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿ ಮತ್ತೆರಡು ಹೊಟ್ಟೆಗಳು ಕುಳಿ ತಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಗಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತ ಕೂಡಲು ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಗನ ಉಪಜೀವನಕ್ಕಾದರೂ ಅವನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಅರಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕೇಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವು ಸಿಗುವದು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪವೆಂಬುದು ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸುವ ಉಮೇದವಾರರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಅದೃಷ್ಟವೂ ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಅನು ಕೂಲವಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದೇನೂ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅದೇ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಹಳೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಊರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಲಸಾದ ಓಡೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆಯನ್ನು ಭಾಡಿಗೆ ಹಿಡಿದ.

ಇನ್ನು ಉಳಿದವರಿಗಾಗಿ ಸಂಕಟಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಈಗ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯದ ಸಂಬಳದ ಹಣವು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿ ಬದುಕಿದ್ದಾಗಲೇ ಇಬ್ಬರು ಆಳುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲೂ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಕಡೆಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಕ್ಷಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು.

ನೃಪೇಶನು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವನಾದ ಹರನಾಥನನ್ನು ಬಿಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಆಯಕೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು. ಮೊದಮೊದಲು ಆಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರಳು. ಕೆಲವು ದಿನ ಸೈರಿಸಬೇಕೆಂದು ನೃಪೇಶ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಆಯಕನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ವಿಚಾರಹೋಯಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಹೆಂಗಸು. ತನ್ನ ಮನೆ ಆಸ್ತಿಪ್ಪರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಆಯಕನ್ನುಷ್ಟು ಅಗಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ತೀರಿಯೇ ಹೋಯಿತು ಮಗುವಿನ ಗತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹರನಾಥನನ್ನೇ ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ನೃಪೇಶ ಅವನಿಗಾಗಿ ಗೆಳೆಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ. ಪೋಕಾನನ್ನು ಬಗಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಯ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದಳು. ಆಯ ಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಗೆ ಹುಣೆ ನ ಹುಳಿ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನ ಖಾರ ಕ್ರಮದಷ್ಟಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಮುಂಜಾನೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಒಡಿಸಿದಳು. ಮೊದಲನೆಯ ತುತ್ತಿಗೆ ನೃಪೇಶ ಪೂರಾ ಇಳಿಗುಬಿಟ್ಟ. ಆಯಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಬಾರದೆಂದು ಅದನ್ನೇ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ತಿಂದು ಮುಗಿಸಿದನು. ಆಕೆಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ರಲಿಲ್ಲ, ಊಹಿಸಿದಳು. ಆಕೆಯ ಕಂಗಳಿಂದ ನೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯಿತು.

ಮರುದಿವಸ ನೃಪೇಶ ಹರನಾಥನನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆತರಲು ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡೇ ಬಂದ. ಈ ಸಲ ಆಯ ತಾನೇ ಸ್ವಂತ ಬಿಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು. ಬಾಬುಗಳು ಇಬ್ಬರು ಸೇವಕರಿಗೆ ಕೂಟ್ಟು ಪೂರೈಸುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಪೂರಾ ಗೊತ್ತು. ತನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಕೆಲಸಬಿಟ್ಟು

ಹೋದಳು. ಖೋರಾನನ್ನು ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟಳು. ಆಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ ಎಂದು ನೃಪೇಶ ಕೇಳಿದ ಆಕೆ, ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯದವನೊಬ್ಬನಿವ್ವಾನೆ, ಸದ್ಯ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವದಾಗಿಯೂ, ಸಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುವದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದಳು.

ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಸುಕಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಖೋರಾ ಅವನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಊಟಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದಕ್ಕೂ, ಮಲಗಲಿಕ್ಕೂ ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಬಿಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಬಿಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂದು ಆಹಾರವೇನೋ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು; ಹರನಾಥನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಭಿಮಂದನೆಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತ ಊಟಮಾಡಿ ಖೋರಾನನ್ನು ಹರನಾಥನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಹನ್ನೆರಡು ಘಂಟೆಗೆ ನೃಪೇಶ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋದ. ನೃಪೇಶ ಬರುವವರೆಗೆ ಹರನಾಥ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಖೋರಾನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬೀದಿ ಬೀದಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ಆತನನ್ನು ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸಂಜೆಯ ಅಡಿಗೆಮಾಡಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ, ಪಾಸ! ಖೋರಾ ಇಡೀಯ ದಿನ ಆತ್ತು ಆತ್ತು ಬೇಸತ್ತಿರಬೇಕು. ದಣುವೂ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು; ನೃಪೇಶ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತಟ್ಟುತ್ತಿರುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋದ. ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಾನೂ ನಿದ್ರೆಮಾಡಬಹುದೆಂದು ನೃಪೇಶನೂ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದ.

ಆದರೆ ನೃಪೇಶ ತರ್ಕಿಸಿದಂತೆ ಖೋರಾ ಇಡೀಯ ಇರಳು ಮಲಗಲಿಲ್ಲ. ಸರಾರಾತ್ರಿಗೆ ಸಮಾನಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಕೊಡುವ ಗಡಿಯಾರದಂತೆ ಕಿರುಚಲಿಕ್ಕು ಮೊದಲುಮಾಡಿದ. ನೃಪೇಶ ಎಚ್ಚತ್ತು ಆತನನ್ನು ಹರನಾಥನ ಕೈಗಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರಾಯಿತೆಂದು ಹರನಾಥನನ್ನು ಎಷ್ಟುಸಲ ಕೂಗಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೂ ಅವನು ಎಳಲಿಲ್ಲ. ಆಷ್ಟೊಂದು ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ನೃಪೇಶನೇ ಖೋರಾನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡಿದ. ಅದರೂ ಆತನ ಧುಃಖತಮನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಡುನಡುವೆ ಬಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಸತ್ತ ತಾಯಿಯು ನೆನಪು ಆಗುತ್ತಿರಬೇಕು; ಪಾಪ ತಾಯಿಸತ್ತ ಮಗು! ಇವನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲ

ದಿವಸ ಹೀಗೆ ಸಾಗಿದ್ದಾದರೆ ತಂದೆಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವನು, ಆಯಕು ಇದ್ದಳು. ಏನೋ ಮಾಡಿ ಆತನನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಆಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ತಬ್ಬಲಿ ಕಂಪನನ್ನು ಗೋಳಡಲು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾರೂ ಆಕೆಗೆ ಹೋಗಲು ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮರುದಿನ ನೃಪೇಶ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ತನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡ. ನೃಪೇಶನ ದೇಹವು ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮನವು ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ 'ಖೋಕಾ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನು.' ಎಂದು ತರ್ಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹರನಾಥನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾಸವಿರಲಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಅವನೆಂದೂ ಖೋಕಾನಿಗಾಗಿ ಸರಿಮಾದ ಉಪಚಾರ ಮಾಡನೆಂದು.

“ಹೀಗೆಯೇ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ನಡೆದೀತು ? ಬೆಳೆದ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು. ಆಕೆ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಉಪಚಾರ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಳು. ಆಳುಗಳೆಂದೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡಲಾರರೆ”ಂದು ಅವನ ಗೆಳೆಯರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಆತಿ ವೇದನೆಯಾಯಿತು, ಅವರ ನುಡಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರತಿನುಡಿಗಳನ್ನಾಡದೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ.

ನೃಪೇಶ ಇನ್ನೂ ಹೊಸ್ತಿಲೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಹರನಾಥ ಆಗಲೇ ಖೋಕಾನ ಹಟಮಾರಿತನವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿಹೇಳಿ, ಅವನು ತನಗೂ ಕೊಟ್ಟ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡ. ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಖೋಕಾನನ್ನು ಸಂತೈಸಬೇಕೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು. ತಾನು ಅಂದು ಊಟ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಹತ್ತಿದ. ಅಲ್ಲಗೂ ಖೋಕಾನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು, ಮರಳಿ ಒಳಗೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ ಖೋಕಾ ತಾಟುಗಳನ್ನೂ, ಕಾಜಿನ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಒದೆಯುವದೂ, ಹರನಾಥನನ್ನೂ ಕಡಿಯುವದೂ, ಅವನ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಜಗ್ಗುವದೂ ಮೊದಲಾದ ನರಕ ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹರನಾಥನಿಗೆ ಕೊಡುವದನ್ನು ಕಂಠಾರೆ ಕಂಡ.

ಹರನಾಥನಿಗೆ ಖೋಕಾನನ್ನು ಮಲಗಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ, ನೃಪೇಶನೇ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತ.

ಹರನಾಥ ಬೋಕಾನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೋರೊಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವನೊಡನೆ ತಾನೂ ಕುಣಿದು, ಚೀರಾಡಿ ಆಟವಾಡಿದ. ಕೊನೆ ಗೊಮ್ಮೆ ಬೋಕಾ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಹೋದ. ನೃಪೇಶ ಆಗ ಗಡಿಯಾರ ತೆಗೆದು ನೋಡಿದನು. ಆಗಲೇ ಒಂಬತ್ತೂವರಿಯ ಮೇಲೆ ಆಗಿತ್ತು; ಅಂದು ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯವರೆಗೆ ನಡೆದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಅತಿ ದಣ ವಾದಂತಾಗಿತ್ತು. ನಿತ್ಯದಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು, ಒಂದು ಘಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಕೂಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಬೋಕಾನ ಸವಿವಾದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ; ಬೋಕಾ ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ. ಈ ದಿನವಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿದ್ರೆ ಸಿಕ್ಕಲಾರದೇ ಎಂದು ನೃಪೇಶ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತ ಮಲಗಿದ.

ಬೆಳಿಗಿನಲ್ಲಿ ನೃಪೇಶ ಎದ್ದಾಗ ಸೂರ್ಯನು ಆಗಲೇ ಮೂದಲೆ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡುಳಿತ್ತರ ಎಂಬುದಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಅರ್ಪರ್ಪವಾಯಿತು. ಆಗಲೇ ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳಿದ್ದವು. ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಾಡಿಸಿದ, ಬೋಕಾ ಅಲ್ಲ ಮಲಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹರನಾಥನನ್ನು ಕೂಗಿ 'ಬೋಕಾ ಎಲ್ಲಿರುವನೆ'ಂದು ಕೇಳಿದ.

ಹರನಾಥ ಒಂದನು ಅವನ ಮುಖವು ಅಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿಯೆ ಮುಗಿಲು ತುಂಬಿದ ಬಾನಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಖ ಸಂದೂ ಮೂಡಿ "ಅವನು ತನ್ನ 'ಅಮ್ಮ'ನೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗುವರು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ನೃಪೇಶನಿಗೆ ನಂಬಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. "ಅಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ" ಎಂದು ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನಂಬದಾದ. ಪುನಃ ಕೇಳಿದ.

"ಆಕೆ ಯಾವಾಗ ಬಂದಳು?"

"ಆಕೆ ನಿನ್ನ ಬೈಗಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದಳು. ಆ ಸಂಣಿಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಆಗ ನಾನು ಆಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಬೋಕಾ ಎದ್ದು, ಅಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಬೆಳಿಗಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ಆತನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಿದಳು. ಇದೇ ಈಗ ಇನ್ನೂ ಅರ್ಧತಾಸಿನ ಕೆಳಗೆ ಆಕೆ ಎದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಬೋಕಾನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಳು." ಹರನಾಥ ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿ.

ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಭಾರವಾದುದೊಂದು ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ಮೇಕೆ ಊಟಮಾಡುವದನ್ನಾದರೂ ಬಿಡಬಹುದು; ಆದರೆ ಹಗಲುರಾತ್ರಿ ಮಮತೆಯ ಮಗನ ರಂಭಾಟವನ್ನು ಸಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಮಗುವೂ ಎಷ್ಟೋ ಸೋರಗದಂತಾಗಿತ್ತು. ಮಗನ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಬರುವ ಖರ್ಚನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಲು ಆತನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚನ್ನಾದರೂ ಗಳಿಸಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಬೇರೆ ಖರ್ಚುಮಾಡುವದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಹಠನಾಥ ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ. ನೃಪೇಶನ ವ ನಸ್ಸಿನ ಹೊಯ್ಯಾಟವು ಅವನಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ ಗುಯ್ಯುಟ್ಟದನು.

“ ಒಡೆಯರೆ, ಇನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ತಗೆದುಹಾಕಿರಿ ”

“ ಆ ಮೇಲೆ ಯಾರು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ” ನೃಪೇಶ ಕೇಳಿದ

“ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಆಯ ಹೋಗಬೇಕೆ ? ”

“ ಹುಡುಗನ್ನಾರು ನೋಡುವರು ? ”

“ ಇಬ್ಬರು ಊಳಿಗದವರನ್ನು ಇಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವೆ ಅಂದಿದ್ದಿರಿ ” ಹಠನಾಥ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕಿತನಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿದ

“ ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗತನ ಸಾಕು. ಹೋಗು ಅಡಿಗೆಮಾಡು ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ ” ಹಠನಾಥ ಜೋಲುಮೊರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಅಯಳು ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಎಂದನೆಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಮೌನ. ೧ ಒಳಗೆ ನಡೆದಳು. ನೃಪೇಶ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಮಾತು ನಡೆಯುವದೆಂದು ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನೃಪೇಶನ ಮೂಲನಾಡುವ ಮೊದಲೇ ತಾನೇ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿದಳು. ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಮೆರೆವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದೂ, ಆತನಿಗಾಗಿಯೇ ಸಾಕು, ಮತ್ತು ನೆಂತರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುವದಾಗಿಯೂ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ? ಆಕೆಗೂ ಗೊತ್ತು ಒಡೆಯರು ಆಕೆಗೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು. ಆಕೆಗೆ ಸಂಬಳ ಬೇಕಾಗಿದಿಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗೆ ಅಷ್ಟುಕೂಟ್ಟು, ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗೇಣು ನೆಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಆಕೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ

ದಳು. ಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷೆವನ್ನಿಟ್ಟು, ಮೋಕಾ ದೊಡ್ಡವನಾದ ಮೇಲೆ ಕಕ್ಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಿತು. ತಾಯಿಯು ಮೋಕಾನನ್ನು ಆಕೆಯ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅಂತೆಯೇ ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದಳು.

ಕೆಲವು ದಿವಸಳ ನಂತರಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿತು ನೈವೇಶನಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ಹರ್ಷವಾಯಿತು; ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೂ ಆಯಳಿಗೂ ವೈಮನಸ್ಸುಂಟಾಯಿತು; ನಿತ್ಯ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ನೈವೇಶನ ಮುಂದೆ ತಳೆ ರಾರು ತರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು, ನೈವೇಶ ಮೊದಮೊದಲು ಅವರ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಆಸ್ಟೊಂದು ಲಕ್ಷವಿತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈತ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಉದಾಸೀನನಾಗಲು ಬರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಗ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಉದಾಸೀನನಾಗಲು ಬರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅವರ ಕಡನ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಹರನಾಥ ಮುದುಕ ಉಳಿದವನ; ಆಯಳನ್ನೂ ತನಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾರ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು, ಮಕ್ಕಳು ಏನೇನೋ ನೆವಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲವನ ದೂಕಿದ, ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಭೀಕರವಾಗುತ್ತ ಬಂತು, ಇಬ್ಬರೂ ತಳಮಳಿಸುವ ಲಾವಾರಸದಂತೆ ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುದಿದರು; ಕಡ, ನೈರಿಗಳಾದರು, ಸಮಯಬಂದರೆ ಹರನಾಥನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಆಯಳು ಕೈಹಾಕುವದಕ್ಕೂ ಆಯಳ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹರನಾಥ ಕೈಹಾಕುವದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು.

ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ನೈವೇಶನು ನುಗ್ಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ತೀವ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಕೋಚ ಬಂದೊದ್ದಿತು. ಅವನ ಮಗ್ಗುಲಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನಿದ್ದ; ಕೆಲಸವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ತಲೆಮಾರು ಗಳಿಂದ ಬಂದ ಭಂಗಾರದ ಚೋರಿಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ಅಕ್ಕನ ಭಂಗಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವಂತೆ. ಇನ್ನು ಪರರದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುನೆಯೇ? ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಿತವಂತನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ಬಂದು ದಿನ ಬೆಡಗಿನ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಮೂರುಗಾಲಿಯ ಕ್ಷಾಯಕಲ್ಲಹತ್ತಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಕೆಹಾಕಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಮೋಕಾ ನೋಡಿದನು. ಇನ್ನೂ ಆ ಹುಡುಗನ ಕಾಲುಗಳು ಪೆಡ್ಲಿಗೆ ನಿಲುಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಕೊಬ್ಬನು ಅವನನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಸರಿ ಮೋಕಾ ಈ

ದೃಶ್ಯ ಕಂಡವನೇ ಆಯಳ ಬಗಲಿನಿಂದ ಜಿಗಿದು ಆ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಆಯಳು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಖೋಕಾ ತನಗೂ ಒಂದು ಅಂಥ ಸಾಯಕಲ್ಲ ಬೇಕೆಂದು ಹಟಮಾಡಿದನು; ಆಶ್ಯ ಸಾಲಿಗರ ಹುಡುಗನನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಓಡಿಸಾದ ಆಳು ಖೋಕಾ ಹಟಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಬೀದಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಯಕಲ್ಲ ತಂದುಕೊಡಲಾರರೆಂದು ಸುದ್ದಿ ಹಬ್ಬಿಸಿದ. ಆಯಳಿಗೆ ಇದೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಸಮಾನವಾಚಂತಾಯಿತು, ತನ್ನ ಬಡತನಕ್ಕಾಗಿ ತನಗೆ ಸಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಇತ್ತ ಖೋಖಾನ ರಂಭಾಟ ಮೇರೆ ಮೀರಿತ್ತು ಎಷ್ಟೇ ಪರಿಯಾಗಿ ಸವಿ ಸವಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನುಡಿಸಿದರೂ ಖೋಕಾ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ; ಆಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ, ಆಯಾ ಅವನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುತಂದಳು ಹರನಾಥ ಅಡಿಗೆಮನೆಯ ಕಿಡಕಿಯೊಳಗಿಂದ ತಲೆ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದ, ಖೋಕಾ ಹಟಮಾಡಿದುವಕ್ಕೆ. ಆಯಾ ಅವನಿಗೆ ಓಡಿಸಾ ಆಳಿನ ಈ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗತನವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೈಯ್ದಳು; ಖೋಕಾನ ಅಳವು ಮಾತ್ರ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ನೃಪೇಶ ಬೆಳಗಿನ ತಿರುಗಾಡುವವನನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಹರನಾಥನಿಗೆ ತೀವ್ರ ಉಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸೆಂದೂ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕಚೇರಿಗೆ ತಡವಾಗುವದೆಂದೂ ಹೇಳಿದ. ಖೋಕಾ ನೃಪೇಶನ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವನ ಕೋಟಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದನು, ನೃಪೇಶನು ಮುದ್ದುವಾಗನ ಉಂಗುರು ಕೂದಲುಗಳ ಮೇಲೆ ನೇಮಿಸುತ್ತ “ಖೋಕಾ, ಏನು ಬೇಕವ್ವಾ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಆಪ್ತಾ, ನನಗೊಂದು ಪುಗುರುಗಾಲಿ ಸಾಯಕಲ್ಲ ಕೊಂಡುಕೊಡು.”

ನೃಪೇಶನೆಂದೂ ಯಾರು ಏನನ್ನೇ ಕೇಳಿದರೂ ಇಲ್ಲಿವೆಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ಏನುಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲದ್ದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಯಾವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಬಾರದೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

“ಅಗಲಪ್ಪ, ಕೊಂಡ ಕೊಡುವೆ, ಆದರೆ ಈಗ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗುವೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಹೇಬರು ಹೊಡೆಯುವರು.”

ಆದರೆ ಖೋಕಾನು ಟ್ರೈಸಿಕಲ್ಲಗಾಗಿ ಆತಿ ಅತುರನಾಗಿದ್ದ, ಜಪ್ತರಿದಲಿ ಸಂತಪ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ. “ಯಾವನು ತರುವಿಯವ್ವಾ ? ಸಂಜೆಯು ಮುಂದೆಯೇ ?”

ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ತೀವ್ರ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. “ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆ ತರುತ್ತೇನೆವ್ವಾ” ಎಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟು; ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ವೇಳೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಮಗನು ಸಂತುಷ್ಟನಾದ; ಶಂದೆಯನ್ನು ಆಗಬಿಟ್ಟು ಆಡಲು ಹೊರಗೆ ಹೋದನು.

ನೃಪೇಶನು ಎ.ನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋದಾಗಲೇ ಆದರೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಬೋಕಾನ ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿಮಾತ್ರ ನೃಪೇಶನಂತರ ಲಿಲ್ಲ. ಮರುದಿನ ನೃಪೇಶ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎಳುವದಕ್ಕೂ ಬೋಕಾನು ಬಂದು ಶ್ರಾಸುಕೊಡುವದಕ್ಕೂ ಸರಿಹೋಯಿತು; ಬೋಕಾ ಅಂದು ಮೋರೆ ತೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೂ, ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೂ, ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಕ್ಕೂ ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ಹಟಹಿಡಿದ. ಮೂರಗಾಲಿಯ ಸೈಕಲ್ಲ ತಂದುಕೊಡುವದಾಗಿ, ನೃಪೇಶ ವಚನವಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಿತ್ತು.

ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಅತಿವ ಸಂಕಟಕ್ಕಿಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಿತು. ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಮನೆಯ ಖರ್ಚನ್ನೇ ಸಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಮೂರ್ಖನಾಗಬೇಕಿತ್ತೇಕೆ? ಯಾರಾದರೂ ಗೆಳೆಯರಾದರೂ ಸಾಲಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವನು ತರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವನ ಗೆಳೆಯರಾದರೂ ಮಂಟು ಮಂಟುಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಇವನಿಂದಲೇ ಸಾಲ ಒಯ್ಯಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಸಾಲಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಅವನು ವಾತ್ಸರ್ಯವನ ಮಗುವನ್ನು ಸಂತೈಸಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಒಂದು ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತೊಂದು ತಪ್ಪುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು; ಒಂದು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹತ್ತು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. “ಚಿನ್ನಾ ಈಗ ಆಡಲಿಕೆ ಹೋಗಪ್ಪ, ನಾಳೆ ಬೇಗ್ಗೆ ಖಂಡಿತ ತರುವೆ” ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಬೋಕಾ ಸದ್ಯ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಹಾಲುಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಉಟವಾದನಂತರ ನೃಪೇಶನು ಉದ್ದರಿಯಿಂದಾಗಲೀ ಇಲ್ಲವೆ ಕಂಠದಿಂದಾಗಲೀ ಒಂದು ಟ್ರೈಸಿಕಲ್ಲ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದರೂ ಒಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಎಲ್ಲಿಯಾವರೂ ಸಾಲತನಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ; ಆದೂ ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ, ಸಂಜೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ್ದು, ನಿರಾಶನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು

ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಉರುಳಿದನು; ಆಳು ಉಟಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಎಬ್ಬಿಸಿದರೂ ಏಳದೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ಬಿಟ್ಟನು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಏಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವನ ವ.ನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆರನಾಗಹತ್ತಿತ; ಬೇಕಾಗಿ ಎದ್ದು ಮುಖವನಾದರೂ ತೋರಿಸುವದು ಹೇಗೆ? ತುಂಬಾ ಛಾದರವನ್ನು ಹೊದೆಡುಕೊಂಡು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟ. ಆದರೆ ಬೋಕಾ ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲಗೇ ಬಂದನು. ಹೊದೆದ ಛಾದರವನ್ನು ಜಗ್ಗುತ್ತ “ಏಳವ್ವಾ, ಹೊತ್ತು ಬಹಳವಾಗಿದೆ: ಹೊರಗೆ ಬಿಸಿಲುಬಿದ್ದಿದೆ, ನನಗೆ ಸಾಯಕಲ್ಲ ಈಗ ತರುವಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೂಗ ಹತ್ತಿದ. ನೃಪೇಶನ ಹೃದಯ ಒಡೆಯುವಂತಾಯಿತು; ಅಯ್ಯೋ, ಜೀವನವೇ ಸಾಚೆಕೇಗೇಡು, ವಾತ್ಸಲ್ಯವಂತೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ; ಬರಿಯ ಮೃಗಜಲ; ತನ್ನ ಕೂಸಿನ ಪುಟ್ಟಬಯಕೆಯೊಂದನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ನೃಪೇಶನಿಗೆ. ಮಗನಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನಾದರೂ ಏನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ? ಕೊನೆಗೆ ಬೋಕಾ ಛಾದರ ಹೊದೆಡುವದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ತೆಗೆದು ಕೇಳಿದ.

“ಎಲ್ಲಿದೆಯವ್ವಾ ಮೂರುಗಾಲಿ ಸೈಕಲ್ಲು? ನೀನು ಯಾವಾಗ ತರುತ್ತಿ?...?”

ನೃಪೇಶ ಅಪಮಾನದಿಂದ ಕುಂದಿಹೋಗಿದ್ದ. ಬೇರೆಯಾವ ಉಪಾಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮಗುವನ್ನು ಬೆದರಿಸಿದ.

“ಕೆಟ್ಟ ಹುಡುಗನ್ನು ತಂದು; ಹೋಗು ಹೊರಗೆ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಬರೇ ತ್ರಾಸುಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರತಾನ; ಬೋಕಾ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರಿಂದಲೂ ಇಂಥ ಬಿರುಸುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿರು ಉರಳಾಡಿ ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿ ತೆಗೆದು ಆಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ. ಆಯ ಮಗ್ಗುಲದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೋ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಮಗುವಿನ ಆಳುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ನೃಪೇಶನ ಕಡೆಗೆ, ಮಗುವನ್ನು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಆಳಿಸುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳುವ ನೋಟದಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅವನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕಂಬನಿಗಳು ಬಿರುಕುಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿಂದ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆ ಬೋಕಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಷ್ಟೋ ತನಕು ಕೊಟ್ಟಳು. ಆ ತನಕುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬೋಕಾ ಸಾಯಕಲ್ಲ ಮರೆತನು, ಆಕೆ ಬೋಕಾನಿಗೆ ಕೇಳಿದಳು.

“ ನೀನು ಜಾಣ ಹುಡುನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆನಪ್ಪಾ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ; ಆದರೆ ನೀನು ಉದ್ಧಟ, ದಡ್ಡ ಮೋಡಿ, ಯಾಕೆ ತಂದೆಗೆ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟೆ?”

ಮೋಕಾನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ತಾನು ತಂದೆಗೆ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವನೇ ತನ್ನನ್ನು ನೂಕಿ ಒಯ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಯ. ಯಾವದೂ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಏನೇನೂ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ, “ ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಸಾಯಕಲ್ಲ ಕೇಳಬೇಡಪ್ಪಾ, ಅವನಿಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಬೇರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ಬೆಂದ ಆಟಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹಟಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಆಳುತ್ತಾರೆ. ಜಾಣ ಹುಡುಗರು ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಆಳಿಸುವದಿಲ್ಲ ” ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದಳು. ಮೋಕಾನಿಗೂ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತನಾಡದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತು ತಾನೂ ಕಣ್ಣೀರುಸುರಿಸಿ ಆಯಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

ಆಯಳು ಮೋಕಾನನ್ನು ತಿರುಗಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಬಂದರೂ ನೈವೇಶ ಆ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಹವನ್ನೂ ತಕ್ಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿರುಗಾಡಲೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಯ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿದಳು. ಅವನು ತಂದೆಯ ಒಳಗೆ ಮೊಗ ಹೇಳಿದ

“ ಅಪ್ಪಾ, ಏಳು, ನೀರು ಕುಡಿ; ಇನ್ನು ನಾನು ಟ್ರೈಸಿಕಲ್ಲ ಎಂದೂ ಬೇಡುವದಿಲ್ಲ”

ನೈವೇಶನಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರು ಉಕ್ಕಿಬಂದವು. ಇತರರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಣ ಸಬಾರದೆಂದು ಬೇರೆ ಕೊಟ್ಟಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಮೋಕಾ ಆಯಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ; ಆಕೆಯ ಕಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮೋಕಾನಿಗೆ ಅತಿ ದುಃಖವಾಯಿತು; ಧ್ವನಿತಿಗೆದು ಅತ್ತನು. ಟ್ರೈಸಿಕಲ್ಲ ನೆನಪು ತೆಗೆದಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಯಾಕೆ ದುಃಖಿಸುವರೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಯಿತು. ಆಯ ಅವನನ್ನು ಸಂಕೈಸಬೇಕಾದರೆ ಈ ಸಲ ಕುರಿ ಕೋಣ ಬೀಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಊಟಮುಗಿದ ನಂತರ ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಆಯಳು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಳು. ಕರನಾಥನೊಂದಿಗೆ ಆಕೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಇಂದು ಆಕೆ ಹವನ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ನಿನಯದಿಂದ, ತಾನು ಒಂದು ಅಗತ್ಯ

ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವದೆಂದೂ, ಆದ್ದರಿಂದ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೂ, ಅವನು ಎದ್ದರೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸೆಂದೂ, ಬಹಳ ಮಾಡಿ ತಾನು ನಾಲ್ಕು ಬಡಿಯುವದರೊಳಗಾಗಿ ಬರಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಹೋದಳು.

ಹರನಾಥನು ಎಂದೂ ಆತನು ಮಾತನ್ನು ನಡೆಯಿಸದನಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇಂದು ಯಾಕೋ ಒಪ್ಪಿದನು ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನಲು ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಖೋಕಾ ಪ್ರತಿದಿನ ಏಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ಆಯಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಅಳಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ. ಹರನಾಥ ಹಾಲು ಕುಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅವನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಹಾಲಿನ ಬಟ್ಟಲವನ್ನು ಜಾಡಿಸಿ ಒದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಆಯ ತೀವ್ರವೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಖೋಕಾ ಹರನಾಥನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ನರಕ ಶಿಕ್ಷೆಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನೋ?

ಆಯಳನ್ನು ಕಂಡಾಕ್ಷಣ ಖೋಕಾನ ಆಳುವದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಳು. ಮರು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಖೋಕಾ ಟ್ರೈಸಿಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮರೆಯಹತ್ತಿದ. ಆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಈ ಮೂಲೆಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಖೋಕಾನಿಗೆ ಅಂದು ಆದ ಅನಂದ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ ಖೋಕಾನ ಆಳುವು ಜನ್ಮಲೇ ಅಡ್ಡಮಳೆ ಬಂದು ನಿಂತಂತೆ. ದುಡನ್ನು ತಿಳಿದ ಹರನಾಥ ಅಶ್ವಯ=ಬಟ್ಟು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ಹಾಕಿ ಅದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡನು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚೇಳು ಕಡಿದಂತಾಗಿಹಂತಿರುಗಿದ. ಹರನಾಥ ದುಡ್ಡು ತಕ್ಕೊಂಡು ದುಡಿಯುತ್ತಾನೆ ಆಯಹಾಗೆಯೇ ದುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ಖೋಕಾನಿಗೆ ಆಕೆ ನುಸುರುಗಾಲಿ ಸಾಯಕಲ್ಲ ತಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ಆಕೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯ ತರಗತಿಯವನೆಂಬಂತೆ ಅವನಿಗೆನಿಸಿತು. ಆಕೆ ಸೈಕಲ್ಲ ತಂದ್ದರಿಂದ ತನಗಿಂತಲೂಒಡೆಯರು ಆಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವಳು. ಆದರೂ ಈ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಗ್ನನಾದನು.

ನೃಪೇಶ ಬಂದಾಕ್ಷಣವೇ ಹರನಾಥ ಅವನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಅವನೂ ಅಚ್ಚರಿಬಟ್ಟು ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆಕಳಿಸಿದ. ಆಕೆ ಬಂದಳು; ಸಾಯ ಕಲ್ಲ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವಳಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಎಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಕೆಯು

ಖೋರಾಕು ತಾಯಿಯು ಸಾಯುವಾಗ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನು ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಳೆಂದೂ ಆ ಹಣದಿಂದಲೇ ಈಗ ಕೊಂಡು ತಂದೆನೆಂದೂ ಹೇಳಿದಳು.

ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಆಕೆ ಹೇಳಿದುದೇನೂ ಅಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ವಿನೋದಿನಿಯು ತನಗೆ ನ್ಯಾಯಮಾತ್ರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಆತನಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಮಗನನ್ನು ತಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವೆನೆಂಬ ದರಲ್ಲಿ ಆಕೆ ವಿಶ್ವಾಸ ವಿಟ್ಟಂತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆಕೆ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆ ಹಣವನ್ನೂ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವಾದರೂ ಇಡಲಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನೂ ಆಯುಳ ಕೈಯಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ತಾನು ದುಂದುಮಾಡಿ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಅಂಜಿದ್ದಳೋ ಎನ್ನೋ ಎಂದು ವಿನೋದಿನಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ವ್ಯಥೆಬಿಟ್ಟನು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳು ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನಂಟುಮಾಡಿದವು. ವಿನೋದಿನಿಯು ಮಾಡಿದ್ದಾದರೂ ಯಾರ ಮಗನಿಗಾಗಿ? ಅವನು ತನ್ನ ಮಗನಲ್ಲವೆ? ಹುಡುಗನ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಡಲು ತನ್ನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ, ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಬಂದರೆ ಇರಲೆಂದು ಆಕೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು.

ಖೋರಾ ಟ್ರೈಸಿಕ್ಲ ದೊರೆತ ಅನಂದದೊಳಗೆ ಉಟಮಾಡುವದನ್ನೂ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವದನ್ನೂ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟನು. ಹಗಲು ಇರುಳೆನ್ನದೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹರನಾಥನು ಅದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಜಗ್ಗಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು; ಆದ್ದರಿಂದ ಖೋರಾ ಆಯಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಹರನಾಥನನ್ನೇ ಅದನ್ನು ಜಗ್ಗಿಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು, ಆಯ ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಮೊದಲೇ ಹರನಾಥ ಖೋರಾ ಇಬ್ಬರೂ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅದರೊಂದಿಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತ್ತಿರ ಮನೆಯ ಓಡಿಸಾ ಆಳಿಗೂ ಅವರ ಅನಂದ, ಕೇಳಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವಂತಿರುತ್ತಿತು; ಆಯಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಬೀದಿಗೆ ಹೋಗಿ “ಬಾರಪ್ಪಾ, ಮಗೂ, ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆಬಾ,” ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಖೋರಾ ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ “ಉಹಾಂ, ನನಗೆ ಹಾಲುಬೇಕಿಲ್ಲ; ಹರನಾಥ ಇನ್ನೂ ಬೇಕು” ಎಂದು ಆಯಳ ಕಡೆಗೆ

ನೋಡದೇ ಹರನಾಥನಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತು; ಆಯಕು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಾಯಕಲ್ಲಮಾಲಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹರನಾಥನಿಗೆ ಜೊನ್ನಾಗಿ ಬಯ್ಯಲು

ದುಡ್ಡಿಗೆಗಾಗಿ ಆತುರರಾಗಿರುವ ಉಳಿದವರು ಎಂದೂ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ದುಡ್ಡಿ ನಷ್ಟೇ ಆತುರತೆ ತೋರಿಸಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಇನ್ನೂ ಬಾಲುಗಳ ಅಡಿಗೆಗಾಗಿ ಒಲೆ ಹೊತ್ತಿಸಿಲ್ಲ, ಅಡಿಗೆ ತಾನೇ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಬೇಕೆ? ಖೋಶಾನನ್ನು ಅಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗಾರು ಹೇಳಿದರು? ಅವನನ್ನು ಅಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಜನರಿದ್ದಾರೆ."

ಖೋಶಾನನ್ನು ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಸಂಬರ ಲಿಲ್ಲ; ದೊಡ್ಡದ್ದನಿದೆಗೆದು ಕಿರುಚುತ್ತ, ಆಯಕನ್ನು. ಒದೆದು, ಆಕೆಯ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹರಿದನು ಅದರೂ ಆಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ; ಅಟ್ಟಿದಮೇಲೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಹಾಲು, ಬ್ರೆಡ್ಡು, ತಪ್ಪಿ ಎಲ್ಲ ತಿನ್ನಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಕೈಬಿಡುವದೊಂದೇ ಕಡ; ಅವನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಹರನಾಥ ನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. "ಹರನಾಥ, ಬಾ; ಈ ಸಲ ಮತ್ತೆ ಜೋರಿನಿಂದ ಓಡಿಸು ವಿಯಂತೆ"

ಹರನಾಥನಿಗೆ ಅಯಕೊಂದಿಗೆ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಜಗಳವಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ; ತಾನು ಆಕೆಗೆ ಸಾಟಿಯೂ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿತು; ಒಂದು ವೇಳೆ ಜಗಳವಾಡಿ ಒಡೆಯರ ವರೆಗೆ ಹೋದರೂ ಅವರು ಯಾವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುದೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು; ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಖೋಶಾ ಕರೆದರೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದ; ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಲಿ ತುಂಬುತ್ತ ಹೇಳಿದ

"ಪುಟ್ಟ ಧನಿಯರೆ, ನಾನು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆಯಕನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಹೊರಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದರೆ ಆಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಯೇ ನುಂಗಿ ಬಿಡುವಳು. ನಿಮ್ಮ ನಡುವೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೊಲ್ಲೆ, ನನಗೇ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ"

ಖೋಶಾ ಮತ್ತೆ ಆಯಕ ಬಳಿಗೆಬೇ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆಕೆಗೆ ವಾಗಿತ್ತು ಆಗಲೇ. ಖೋಶಾನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ ಆಕೆಯ ಎದೆಯೊಳಗಿನ ಉಮ್ಮಳಿಕೆ ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬೇರೆ ಹುಕ್ಕೊಬ್ಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಂಡಂತಾಯಿತು. ನೋಡಲು "ಅಮ್ಮಾ"

ಎಂದು ಕಡೆದಖೋಕಾ ಒಬ್ಬ ಬೇರೆ, ಈ ಖೋಕಾ ಬೇರೆ ಎಂದು ಆಕೆಗೆ ಎನಿಸಹತ್ತಿತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಎಷವನ್ನು ದರನಾಥ ಬೆರೆಯು ಸಿದ್ಧ. ಆಕೆ ನಿತ್ಯದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ಉಣ್ಣಿಸಿ, ಮಲಗಿಸಿದರೂ, ಆಕೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ಅನಂದ ಇಂದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಾಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅನಿಸ ಹತ್ತಿತು. ಸಂಜೆಯ ವರೆಗೆ ಹೇಗೋ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದಳು; ಇಳಿಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ತಿರುಗಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಕರೆದಳು

ಆಕೆ, ಅವನಿಗೆ ಅರಿವೆಅಂಚಿಡಿ ತೊಡಿಸಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಮೂರುಗಾಲಿಯ ಒಡಗಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಗಲು ಇರುಳು ಆದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಹಟಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಒಯ್ದು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಲಿಬಿಡುವೆನೆಂದು ಹದರಿಕೆ ಹಾಕಿದಳು. ಅವನು ಇಷ್ಟು ಹಟಮಾರಿಯಾಗುವನೆಂದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ಅದನ್ನು ತುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಖೋಕಾ ಆಕೆಯ ಕೊಂಕುಳೊಳಗಿಂದ ಜಗಿದು ಹರನಾಥನ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ “ಹರನಾಥ, ನೀನೇ ಬಾ; ನಿನೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಆಡುತ್ತೇನೆ: ಅಮ್ಮಾ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಇದ್ದಾಳೆ: ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಕರೆದನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕಿ ಹರನಾಥ ಹೇಳಿದ.

“ಇಲ್ಲವು ಮಗು, ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರಹೋಗು. ನಿನಗಾಗಿ ಆಕೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಹಗಲೆಲ್ಲ ಜಗಳಮಾಡಲಾರೆ” ಅವನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಅಣಕವು ತುಂಬಿದಂತಿತ್ತು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಯಳ ನರನರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಟ್ಟು ಸಂಚರಿಸಿತು; ಈಗ ಜಗಳಮಾಡಿದರೆ ಕೂಸು ಪಾವಟಿಡಗಳಮೇಲಿಂದ ಉರುಳಿಬೀಳುವದೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಮತ್ತೆಹೋಗಿ ಖೋಕಾನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದಳು. ಖೋಕಾ ಮತ್ತೆ ಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳನ್ನು ಬೇಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುವಾದನು. ಆಕೆಗೆ ಹಣೆಹಣಿ ಬಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೂದಲುಸಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು; ತಾನು ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಸಾಯಕೊಳ್ಳನ್ನು ತಂದೆನೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಸತ್ಯಾತ್ಮಕ ನಾಯಿತು. ಅದೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದಿತ್ತು ಮಗು ಆಕೆಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವ ಸಂಭವವಿತ್ತು. ಆಯಳು ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವಚನಗಳನ್ನಿತ್ತು ರಮಿಸಿದಳು. ಅವನು ಆಕೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಸಾಯಕೊಳ್ಳ ಮರೆತನು; ಆಕೆ, ಅವನಿಗೆ ಟ್ಟಿಮು

ಹತ್ತಿ ಪ್ರಾಣಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಹುಲಿ, ಆನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿ ಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಳು; ಒಂದು ಘಂಟೆ ಅತ್ತಾಡುತ್ತ ಅಡ್ಡಾಡಿದರೂ, ಟ್ರಾಮುಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಹುಲಿ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಖೋಕಾ ಮನೆಗೆ ಮರುಳಿ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಯಳು ಕೆಟ್ಟ ಇರುವಳೆಂದೂ ಹರಸಾಥನು ಒಳ್ಳೆಯವನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಯಳು ಅವನಿಗೆ ಹಾಲುಕುಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಳು, ಆಗ ಆಕೆಯ ಕೈಯನ್ನೇ ಕಡಿದುಬಿಟ್ಟನು.

ಅವನ ಈ ರೀತಿಯ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಆಯಳಿಗೆ ತಲೆಬೇಸರವಿಟ್ಟಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಬೆನ್ನಿಗೊಂದು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಗುದ್ದಿ, 'ಈಗಂತೂ ನೀನು ಅತೀನ ಉದ್ಧಟನಾವೆಯವ್ವಾ, ನೋಡಿಲ್ಲ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೇಗೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ ?' ಎಂದು ತೋರಿಸಿದಳು; ಖೋಕಾ ಅಗಲವಾಗಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಅಳುವದನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಹರಸಾಥ ಓಡಿಬಂದು ಆತನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡನು. ಬಾಲಕನ ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಯಿಂದ ಸವರುತ್ತ ಹೇಳಿದ.

“ಜನರು ಹೇಳುವದು ನಿಜ, ತಾಯಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮಮತೆ ಮಾಡುವಳು, ಮಾಟಗಾತಿಯೇಯಾಗಿರಬೇಕು” ತಂದೆಯಿರುವಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಹಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಹಿತ ಅವನು ಹೋದಕೂಡಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಗು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಹೇಳಬೇಕು ? ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ನಾವು ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಊರಿಗದವರು. ”

ಆಯಳಿಗೆ ಸಂಯಾಗಿ ಬಂಗಾಲಿನುಡಿ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಹರಸಾಥ ಅಂದದ್ದೆಲ್ಲದರ ಸಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು, ಬೇರೆ ಸಮಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಇಂಥ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದ ಆಕೆಯೂ ಮಗುವಿನ ನಂಬುಗೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಒಲುಮೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಕೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು; ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದಾಗ, ಕಣ್ಣು ಹುಲಿಯೊಂದು ಕಂಠ ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಳು.

ಮರುದಿನ ಮುಂಜಾನೆ, ಟ್ರಾಯಿಸಿ ಕಲ್ಲ ಕಾಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯೂ ಬಾನೂ ಒಂದಾಗುವಂತೆ ಖೋಕಾ ಅತ್ತನು ನೃಪೇಶ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಂಚೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಳಿಗೆ ಶಿಸಿಸಿದನು. ಹರಸಾಥ

ಅದನ್ನು ಹುಡುಕಲು ತೊಡಗಿದ; ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾರಾದರೂ ಮನೆಯವರೇ ಕಳ್ಳರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ. ಆಯಳು ಮಾತ್ರ ಮಾನಳಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು.

ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿಹೋದಮೇಲೆ ಮನೆಯು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಮೌನವಾಯಿತು. ನೃಪೇಶ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ಹರನಾಥ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದ. ಹಾಲನ್ನು ಅರ್ಧವೇ ಕುಡಿದು, ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಖೋಕಾ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಆಯಳು ಮಾನಳಾಗಿ ವೃಂದಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹರನಾಥ ಅಚ್ಚರಿಬಡುತ್ತ ಒಳನುಗ್ಗಿ ತೇಕುತ್ತ “ಒಡೆಯರೆ, ಟ್ರಾಯಿಸಿಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿತು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ವೃಂದಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಆಯಳ ಮುಖವು ಒಂದು ತೆರನಾಯಿತು ನೃಪೇಶ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ.

“ ಎಲ್ಲಿ ಅದೆ ? ”

ಹರನಾಥ ಕೇಳಿದ.

ಬೀದಿಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ದುಸಿಯವರ ಒಂದು ಅಂಗಡಿ ಅದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಹಳೆಯ ಸಾಯಕಲ್ಲಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಆಯನ ಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ದು, ಮಾರಿದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಳಂತೆ.

ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳನ್ನೇ ನೃಪೇಶನಿಗೆ ನಂಬುವದಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಯ ಹೀಗೇಕೆ ಮಾಡಿದಳು? ಆಕೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಾಸಿನ ಬೆಲೆಬರುವ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಈ ಮೊದಲು ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸಂಬಳಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ತನ್ನ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದುಭಾಗವನ್ನೇ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಆಕೆ ಸಂಬಳವಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿದರೂ, ಮಗುವನ್ನು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಇಂದು ಇದನ್ನೇಕೆ ಮಾರಿದಳು? ಆಕೆಯೇ ಸ್ವತಃ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರದ ವಿನಃ ಹರನಾಥನು ಎಂದೂ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಧೈರ್ಯಮಾಡಲಾರನು; ಎಷ್ಟೋ ರೀತಿಯ ವಿಚಾರಗಳು ನೃಪೇಶನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡಿದವು; ಅವನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವದೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. ಹರನಾಥ ನನ್ನೇ ಪುನಃ ಕೇಳಿದ

“ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಆಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಯೇ ? ”

“ಸುಳ್ಳಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸುಳ್ಳೊಂದು, ಸೊಟ್ಟೊಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಕೆಯೇನೂ ನನ್ನ ವೈರಿಯಲ್ಲ. ಸಾವಿಟ್ಟರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.”

ನೃಪೇಶ ಆಯಳನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಿದ. ಆಕೆಯೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಆಕೆಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಪೋಲೀಸರಿಗಂತೂ ಆಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಆಕೆ ದುಡಿದ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರ್ಧ ಡಜನ್ ಸಾಯಕಲ್ಲಗಳಾದರೂ ಬರಬಹುದು. ಆಕೆಗೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿರಬೇಕು; ಆಂಶೆಯೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ತಾನಾದರೂ ಆಕೆಗೆ ಒಂದು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆಗತ್ಯ ನೆಚ್ಚುಕ್ಕಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಸು ಸಹಿತಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕಳವಿನ ಅಪರಾಧ ಹೊರಿಸಿ ನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದುದಾದರೆ ಅವನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಪ್ಪುಗಾರನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಕೆಯನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಂದು ಹೇಳಲು ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಹೋದರೆ ಯಾರು ಮಗುವಿನ ಲಾಲನೆ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಆಕೆಗೆ ಯೋಗ್ಯಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಊಳಿಗದವರು ಆಕೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವರು.

ಅದನ್ನೂ ನೃಪೇಶ ಮಾಡದಾದನು. ಆಕೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಊಳಿಗದವರೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯೊಬ್ಬ ಮನೆಯವಳಂತೆಯೇ ಇದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದರೂ ಆತನಿಂನ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡುವದು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಇಷ್ಟು ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕುಬೇಕಾಯಿತು.

“ಇನ್ನೆಂದೂ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಡ. ದುಡ್ಡು ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು.”

ಹರನಾಥ ಪಲ್ಲಿತರುವ ಕಲ್ಲಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆಯಳಿಗೆ ಯಾವ ತಿಕ್ಷ್ಣದಿಶ್ವಲವೂವದೆಂಬುದನ್ನು ಅಲಿಸಲು ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. “ಒಡಯರೇಕೆ ಆ ಅಪರಾಧಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹತ್ತುರೂಪಾಯಿ ಕಾಣಿಕೆಹೋಗಿ ಕೊಡಬೇಕು? ಆಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾದರೂ ಯಾವ ಕಾಹಸದ ಕೆಲಸ?” ಎಂದು ಒಟಗುಟ್ಟುತ್ತ ನಡೆದನು. ಹರನಾಥ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಆಯಳು ಕೇಳಿದಳು.

“ಬಾಬುಗಳೇ, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಇನ್ನುನಾನಿಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇರಲಾರೆ; ಟ್ರಾಯಿಸಿಕಲ್ಲ ತಿರುಗಿಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ”

ನೃಪೇಶನಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನೂ ಅವೇಕ್ಷಿಸದೆ, ವ ಮತ್ತು ಬೋಕಾನ ಕಡೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟಾದರೂ ನೋಡದೆ ಆಯಾ ಮನೆಯಿಂದ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು. ನೃಪೇಶ ಆಕೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆತರಲು ಹರನಾಥನನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕಳಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಯೋ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಹುಡುಗನನ್ನು ಹೇಗೂ ನೋಡುತ್ತ ಬಂದರು. ನೃಪೇಶನು ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು ಯಾವ ಟ್ರಾಯಿಸಿಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಮದ್ರಾಸಿ ಹುಡುಗ ತಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟ; ಆ ಹುಡುಗನಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಯಳ ವಿಷಯ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆ ತಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದಳೆಂದೂ, ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ನೊದಲು ತಿರುಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳೆಂದೂ ಹೇಳಿದ ಆದರೆ ಆಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳೆಂಬುದು ಅವನಿಗೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ದಿನಗಳಮೇಲೆ ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದವು; ಬೋಕಾನ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಕೊನೆಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ, ನೃಪೇಶನಿಗೆ ತಲೆಬೇಸರವಿಟ್ಟಿತು; ಆಯಳ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ, ಹರನಾಥನೊಬ್ಬನಿಗೇ ಮನೆಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಒಕ್ಕಲುಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ ದ್ವಾಯಿತು, ಆದರೂ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟು ದಿನವೂ ಮೌನವಿಂದಿ, ಮನೆಗೆ ಎಂಬಿಬ್ಬರ ನಿತ್ಯ ಜಗಳದಿಂದ ಈಗ ಕಳೆಯೇರಿತು.

ಬಾಳವಾಡಿ ಒಂದು ಮಾಸ ಉರುಳಿರಬಹುದು ಬೋಕಾ ನೃಪೇಶನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ ನೃಪೇಶನು ತನ್ನ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಎಷ್ಟು ಸ್ವಯತ್ತಿ ಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಹರನಾಥ ಬಂದು, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣ ವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವೇಕ್ಷಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು ನೃಪೇಶ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳೆಂದು ಹೇಳಿದ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಚೀನಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹರನಾಥ ಕರೆದುತಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ನೃಪೇಶ ಮನುಷ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ, ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಈ ಮನುಷ್ಯನದೇನು ಕೆಲಸವಿರುವದೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಕೇಳಿದಮೇಲೆಯೇ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಹರಕುಮುರಕು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ

“ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಸರಾಸಿ ಅಂಗಡಿಯಿದೆ. ಈ ಪತ್ತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು, ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಕಳಿಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರಳ ಭಂಗಾರದ ಹಾಗವನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟಿದ್ದಳು ಈಗ ನನಗೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು ಅಸಲು ಬಡ್ಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳ ಹಾರ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಡುವ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ ಹೇಗೂ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದಂತಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಮಾರುವೆ ”

ನೃಪೇಶ ಯಾವ ದಿನಾಂಕದ ದಿನ ಆ ಹೆಣ್ಣುವ ಗಳ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ತಂದಿದ್ದಳೆಂದು ಕೇಳಿದ. ಆ ಮುಂದು ಚೀನಿಯವ ಏರಿಯಾದ ದಿನಾಂಕ ಹೇಳಿದ.

ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ತಿಳಿದುಬಂತು, ಬೋಕಾನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಸಹಿಸಲು ಟ್ರೈಸಿಕಲ್ಲಿಗಾಗಿ, ಹುಡುಗನ ಸತ್ತತಾಯಿ ದುಡ್ಡ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸಾಕು ತಾಯಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವನಿಗೆ ಆ ಭಂಗಾರದ ಹಾರದ ಗುರುತಿತ್ತು ಅದು ಆಯಕದಾಗಿತ್ತು. ವಿನೋದಿನಿ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತಳಾಗಿರುವಾಗ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಆಯ ಅದನ್ನು ವಿನೋದಿನ ಬಿಳಿಯ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಂದು ಆನಂದ ಪಟ್ಟಿದ್ದಳು; ಆಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೋಕಾನ ಮದುವಣ ತ್ತಿಗೆ ಇದು ಕಾಣಿಕೆಯೆಂದು ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನೃಪೇಶ ಆ ಚೀನಿಯವನನ್ನು, ಅವಳು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಿ, ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ದಿನಗಳಮೇಲೆ ದಿನಗಳು ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದವು; ಮನೆಯ ನಾತಾವರಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಂಭೀರವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿತ್ತು; ಪ್ರೇಮಬುಗ್ಗೆಯು ಸೆಲೆಗಡದಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಪುತ್ಥಳಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಗಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ದೇವರು ತಕ್ಕೊಂಡುಹೋಗಿದ್ದ; ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ವಿಚಿತ್ರ, ನೃಪೇಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾಗಿದ್ದಳು. ನೃಪೇಶನಿಗೆ ಆಕೆಯ ವಿಷಯ ವಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸುದ್ದಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ

